SPRAWIEDLIWA TRANSFORMACJA

AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO S.A. W KONINIE

arr Konin

Raport z wdrażania Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w Wielkopolsce Wschodniej

Część I

Fundusze Europejskie dla Wielkopolski

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Fundusze Europejskie dla Wielkopolski | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

RAPORT
Z WDRAŻANIA FUNDUSZU NA RZECZ SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI W WIELKOPOLSCE WSCHODNIEJ
– CZĘŚĆ I –

(okres: grudzień 2022 r. – lipiec 2024 r.)

AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO S.A. W KONINIE

arr Konin

Konin, sierpień 2024 r.

Raport z wdrażania Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w Wielkopolsce Wschodniej – część I (okres: grudzień 2022 r. – lipiec 2024 r.)

Opracowano w:	**Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie** ul. Zakładowa 4, 62-510 Konin arr@arrkonin.org.pl transformacja@arrkonin.org.pl
pod kierunkiem:	**Macieja Sytka** – Prezesa Zarządu Spółki Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie, Pełnomocnika Zarządu Województwa Wielkopolskiego ds. restrukturyzacji Wielkopolski Wschodniej
Autorzy:	Zespół pracowników Instytucji Pośredniczącej: **Sylwia Górniak** we współpracy z: **Krzysztof Borkowicz** **Iwona Kurzawińska** **Aneta Majewska** **Wiktoria Wygocka**
Opracowanie graficzne:	**Martyna Prus**

Szanowni Państwo,

dnia 5 grudnia 2022 r. Komisja Europejska zatwierdziła regionalny program *Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027* (FEW), a wraz z nim będący jego integralną częścią, dedykowany naszemu subregionowi, ***Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej*** (TPSTWW). Fakt ten stanowił zwieńczenie kilku lat ciężkiej pracy, w ramach której w szerokim gronie kluczowych interesariuszy wypracowywano kolejno *Strategię na rzecz neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040* – określającą cele środowiskowe na lata 2030 i 2040, *Koncepcję sprawiedliwej transformacji Wielkopolski Wschodniej* – mającą na celu wypracowanie działań przyczyniających się do złagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków odchodzenia od węgla, czy wreszcie *Strategię rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040* – wskazującą na nowe cele i kierunki rozwoju, których osiągnięcie należy uznać za kluczowe w warunkach postępujących zmian w subregionie. Zwieńczeniem tych działań było przygotowanie, a następnie wynegocjowanie z Komisją Europejską i rządem RP ostatecznej treści TPSTWW, w ramach którego dla subregionu pozyskano w ramach **Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)** środki w wysokości 414 mln euro z przeznaczeniem na wsparcie rynku pracy, gospodarki, systemu kształcenia, środowiska i energetyki odnawialnej, transportu zeroemisyjnego czy kapitału społecznego.

Od samego początku wiodącą rolę w realizowanych pracach odgrywała **Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie (ARR)**, koordynująca programowanie procesu zmian i przygotowanie ww. dokumentów, a następnie odpowiedzialna za wypracowanie i wynegocjowanie obszarów interwencji w ramach wsparcia z FST. Fakt dobrze zrealizowanego zadania został doceniony przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, czego potwierdzeniem było powierzenie ARR roli Instytucji Pośredniczącej (IP) dla Priorytetu 10 *Sprawiedliwa Transformacja Wielkopolski Wschodniej* programu *Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027*, tj. instytucji odpowiedzialnej za sprawne i efektywne rozdysponowanie powierzonych subregionowi środków z FST.

Okres 1,5 roku, liczony od dnia przyjęcia programu FEW wraz z TPSTWW, to dobry moment na zaprezentowanie aktualnego stanu wdrażania Priorytetu 10 FEW. Kluczowe w tym zakresie jest przybliżenie szczegółów na temat wypracowanych kryteriów oceny projektów, przeprowadzonych naborów wniosków oraz pierwszych wybranych do dofinansowania projektów, w tym projektów strategicznych. Ważne jest także dokonanie pewnego podsumowania dotychczasowych efektów prac Podkomitetu ds. Wielkopolski Wschodniej, działań związanych z planowaniem i komunikacją, nastawionych m.in. na podnoszenie świadomości społecznej o trwającym procesie sprawiedliwej transformacji Wielkopolski Wschodniej, wzrost efektywności zarządzania środkami FST i poprawę sprawności przeprowadzania procesu sprawiedliwej transformacji, jak również próba zidentyfikowania pierwszych wyzwań związanych z tymi procesami. Wskazane powyżej informacje znajdujące się w niniejszym opracowaniu kieruję do Państwa jako wynik szczegółowej analizy aktualnego stanu wdrażania FST przeprowadzonej przez zespół Instytucji Pośredniczącej.

Zapraszając serdecznie do lektury *Raportu z wdrażania Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w Wielkopolsce Wschodniej – część I*, zachęcam Państwa również do zapoznania się z innymi opracowaniami dostępnymi na stronie www.arrtransformacja.org.pl, na której w zakładce „Baza wiedzy" udostępniono różnego rodzaju publikacje poświęcone procesowi sprawiedliwej transformacji, FST oraz innym aspektom związanym z odchodzeniem od węgla w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.

Maciej Sytek

Prezes Zarządu ARR S.A. w Koninie

I. WIELKOPOLSKA WSCHODNIA – PODSTAWOWE INFORMACJE

Wielkopolska Wschodnia (subregion koniński) to obszar położony we wschodniej części województwa wielkopolskiego, obejmujący **m. Konin oraz powiaty: kolski, koniński, słupecki i turecki**. Tworzą ją administracyjnie **43 gminy**, w tym: 4 miejskie, 11 miejsko-wiejskich i 28 wiejskich. Obszar Wielkopolski Wschodniej, wynoszący **4 439 km²** (tj. 14,9% powierzchni województwa wielkopolskiego), zamieszkiwany jest (stan na koniec 2023 r.) przez **415,7 tys. ludności** (tj. 11,9% ogółu ludności Wielkopolski).

Ryc. 1. Położenie Wielkopolski Wschodniej na tle Unii Europejskiej, Polski i województwa wielkopolskiego oraz jej struktura administracyjna

Położenie na tle Unii Europejskiej, Polski i województwa wielkopolskiego

Położenie na tle województwa wielkopolskiego (według powiatów)

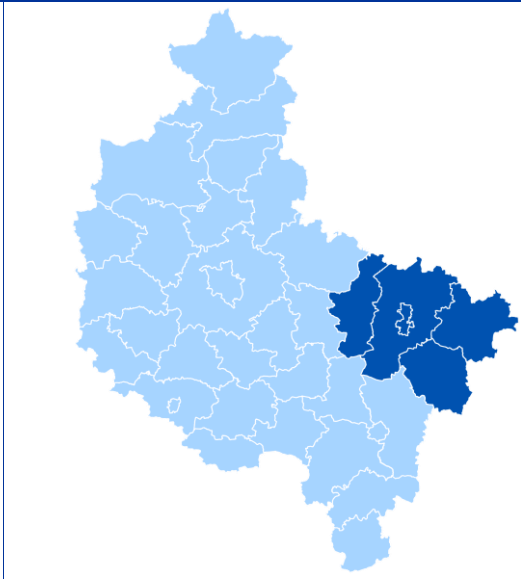

Struktura administracyja Wielkopolski Wschodniej (według rodzaju gmin)

Źródło: opracowanie własne

Tab. 1. Liczba ludności (stan na koniec 2023 r.) oraz powierzchnia Wielkopolski Wschodniej według powiatów

Jednostka	Liczba ludności (os.)	Powierzchnia (km^2)
Powiat kolski	81 562	1 011
Powiat koniński	128 837	1 578
Powiat słupecki	57 264	838
Powiat turecki	80 990	930
m. Konin	67 066	82
Wielkopolska Wschodnia	**415 719**	**4 439**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wielkopolska Wschodnia charakteryzuje się **dużym zróżnicowaniem pod względem potencjału oraz barier rozwojowych**. Specyfika obszaru i jego wewnętrzne zróżnicowanie ma charakter wieloaspektowy i obejmuje zarówno sfery społeczną i gospodarczą, jak i środowiskowo-przestrzenną. O współczesnym charakterze tej części województwa wielkopolskiego zdecydowały przede wszystkim występujące tu zasoby węgla brunatnego, które sprawiły, że struktura gospodarki tego obszaru cechuje się wysokim stopniem specjalizacji ukierunkowanej na działalność przemysłową, w której kluczową rolę odgrywa Grupa Kapitałowa ZE PAK (GK ZE PAK) – największa prywatna, niekontrolowana przez Skarb Państwa grupa energetyczna w Polsce, silnie oddziałująca na środowisko i przestrzeń.

Subregion koniński jest obszarem o wielu **atutach i potencjałach**. Wśród nich wymienić można względnie dużą atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną, wynikającą m.in. z dogodnego położenia komunikacyjnego oraz z występujących walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Jest to również obszar o korzystnych warunkach i dużych możliwościach w zakresie rozwoju energetyki opierającej się na odnawialnych źródłach energii (OZE). Duży potencjał tkwi także w mieszkańcach Wielkopolski Wschodniej – w ich operatywności oraz otwartości na nowe wyzwania. Jednocześnie jest to obszar cechujący się wieloma **niekorzystnymi trendami**, wśród których wymienić można m.in. znaczny odpływ ludności, starzejące się społeczeństwo, wysoką stopę bezrobocia (najwyższą w Wielkopolsce) i zjawisko ubóstwa. Również w sferze gospodarczej zaobserwować można niekorzystne zjawiska, takie jak: niska wartość Produktu Krajowego Brutto per capita, niski poziom inwestycji zagranicznych, niedostatecznie rozwinięta przedsiębiorczość mieszkańców czy niski stopień innowacyjności gospodarki. Istotne problemy występują ponadto w sferach środowiskowej i przestrzennej. Wśród nich wymienić należy przede wszystkim znaczne przekształcenia powierzchni ziemi i zaburzenia stosunków wodnych (powstałe wskutek eksploatacji węgla brunatnego), a także duże zagrożenie występowania suszy.

Wielkopolska Wschodnia jest aktualnie obszarem niezwykle szybko zachodzących przemian we wszystkich sferach życia, będących w dużej mierze konsekwencją trwającego **procesu przekształceń** sektora wydobywczo-energetycznego, czyli zaprzestania eksploatacji złóż węgla brunatnego i rozpoczęcia transformacji Wielkopolski Wschodniej w obszar neutralny dla klimatu, przyjazny dla środowiska i atrakcyjny dla mieszkańców.

Proces ten jest wypadkową kilku powiązanych ze sobą czynników. W dużej mierze jest on odpowiedzią na wyznaczone na poziomie Unii Europejskiej (UE) ambitne cele klimatyczne (m.in. osiągnięcie neutralności klimatycznej w 2050 r.), które znajdują odzwierciedlenie w zapisach strategii *Europejski Zielony Ład*[1] oraz w kierunkach prowadzenia unijnych polityk, w tym polityki spójności. Stanowi on

[1] *Europejski Zielony Ład, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów*, COM (2019) 640 final, Bruksela 2019.

również konsekwencję działań podejmowanych przez GK ZE PAK, która mając na względzie zapisy ww. strategii, istniejące wyzwania globalne związane ze zmianami klimatu oraz czynniki zewnętrzne zmniejszające opłacalność produkcji energii z paliw kopalnych, zmieniła swoją dotychczasową strategię biznesową i podjęła decyzję o transformacji działalności w kierunku zeroemisyjnej produkcji energii. Decyzja ta wiąże się ze stopniowym ograniczaniem, a w ostateczności z całkowitym zaprzestaniem działalności przemysłu wydobywczo-energetycznego opartego o pierwotne źródła energii, a to bez podjęcia odpowiednio zaplanowanych działań transformacyjnych z pewnością przyniosłoby wiele niekorzystnych skutków (jak np. redukcja zatrudnienia, pogorszenie sytuacji finansowej samorządów, pogłębienie problemów społecznych). **Decyzja GK ZE PAK o „odejściu od węgla" zbiegła się w czasie z decyzjami podjętymi na poziomie województwa, dotyczącymi przekształcenia Wielkopolski Wschodniej (w perspektywie 2040 r.) w obszar neutralny dla klimatu.**

Wyżej wymienionym wydarzeniom towarzyszyły szeroko zakrojone działania na rzecz pozyskania środków na realizację nieuniknionych i niezbędnych działań transformacyjnych w Wielkopolsce Wschodniej, w tym intensywne rozmowy z Komisją Europejską (KE) na temat wykorzystania środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) – mających na celu złagodzenie negatywnych skutków transformacji energetycznej – na obszarze subregionu konińskiego. Starania podjęte przez wielu interesariuszy, w tym przedstawicieli Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie, związków zawodowych GK ZE PAK oraz organizacji pozarządowych, zakończyły się sukcesem. **Decyzje KE o przeznaczeniu środków FST na działania w Wielkopolsce Wschodniej, a następnie o zarządzaniu nimi z poziomu województwa** (a nie kraju), rozpoczęły kolejny ważny etap procesu przemian, czyli etap programowania sprawiedliwej transformacji na tym obszarze. Odbywał się on przy zaangażowaniu wielu partnerów społeczno-gospodarczych, a jego efektem były wypracowane dokumenty, takie jak *Koncepcja sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej* oraz *Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej*, stanowiący integralną część programu *Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027* (FEW), w oparciu o zapisy którego wydatkowane są w Wielkopolsce Wschodniej środki z FST.

Proces sprawiedliwej transformacji jest dla subregionu konińskiego – obszaru silnie uzależnionego od monokultury gospodarczej sektora wydobywczego i energetycznego – dużym wyzwaniem. Mimo licznych problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych, **Wielkopolska Wschodnia wytrwale dąży do osiągnięcia wyznaczonego, bardzo ambitnego, celu** przekształcenia jej w obszar neutralny dla klimatu, z rozwiniętą zeroemisyjną, inteligentną gospodarką, z zeroemisyjnym transportem i energooszczędnym budownictwem. Istotną rolę w osiągnięciu tego celu z pewnością odgrywają pozyskane i wydatkowane już (w ramach FEW) środki z FST.

II. NAJWAŻNIEJSZE DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCESEM SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI W WIELKOPOLSCE WSCHODNIEJ

Od samego początku sukces sprawiedliwej transformacji w Wielkopolsce Wschodniej uzależniony był od zaangażowania w nią jak najszerszego grona interesariuszy. Cel wzmocnienia wśród podmiotów i mieszkańców subregionu konińskiego poczucia współodpowiedzialności za prawidłowy przebieg tego procesu przyświecał podejmowanym na tym obszarze (w szczególności przez Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie) działaniom dążącym do aktywnego włączenia w działania transformacyjne przedstawicieli różnych środowisk, w tym samorządów lokalnych, związków zawodowych GK ZE PAK, biznesu, nauki, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców. Efektem podjętych w tym zakresie starań było m.in. zawarcie w 2019 r. *Porozumienia na rzecz sprawiedliwej transformacji energetycznej Wielkopolski Wschodniej*, które stanowiło fundament do powołania w 2020 r. na obszarze Wielkopolski Wschodniej grup roboczych, koncentrujących się na zagadnieniach związanych z konkretnymi obszarami tematycznymi: środowiskiem, energetyką, infrastrukturą oraz wyzwaniami społecznymi. Liczne spotkania grup roboczych, podczas których m.in. analizowano problemy i wypracowywano sposoby ich

rozwiązania, miały kluczowe znaczenie dla odpowiedniego, tj. dopasowanego do istniejących uwarunkowań, zaplanowania procesu sprawiedliwej transformacji oraz zaprogramowania wsparcia z FST w Wielkopolsce Wschodniej. Tak realizowana **współpraca pozwoliła m.in. na wypracowanie dokumentów o charakterze strategicznym, kierunkowym i koncepcyjnym**, takich jak: *Strategia na rzecz neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040, Koncepcja Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej czy Strategia Rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040*. Wyznaczyły one ramy dla działań transformacyjnych w subregionie konińskim, w tym dla prac związanych z przygotowaniem *Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej* – dokumentu niezbędnego do uruchomienia i wydatkowania środków z FST.

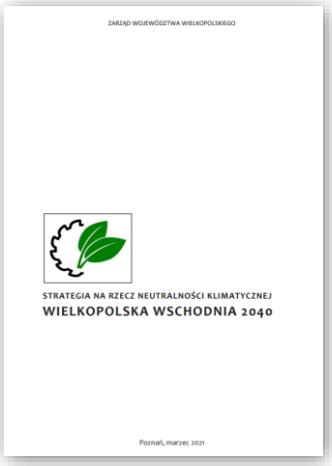

Strategia na rzecz neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040

Jest to dokument określający politykę Samorządu Województwa Wielkopolskiego ukierunkowaną na osiągnięcie na poziomie regionalnym celów klimatycznych UE wynikających bezpośrednio z dokumentów unijnych, takich jak *Europejski Zielony Ład*, *Czysta Planeta* czy *Strategia w zakresie wodoru na rzecz Europy neutralnej dla klimatu*.

Celem sporządzenia Strategii było wyznaczenie nowego, proklimatycznego podejścia do rozwoju Wielkopolski Wschodniej oraz wskazanie i integracja długookresowych kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego, będących odpowiedzią na kluczowe wyzwania obszaru związane z globalnym ociepleniem i zmianami klimatycznymi. Efektem długofalowych działań ma być redukcja emisji gazów cieplarnianych i poprawa jakości powietrza, zwiększenie poziomu wykorzystania OZE, ograniczenie zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną i wzrost efektywności energetycznej.

Link do dokumentu:

https://arrtransformacja.org.pl/wp-content/uploads/2021/03/1_SNK_11_03_2021.pdf

Koncepcja Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej

Koncepcja była pierwszym tego typu dokumentem w Polsce, opracowanym dla obszaru silnie uzależnionego od sektora wydobywczo-energetycznego. Przedstawia ona w kompleksowy sposób m.in. opis transformacji Wielkopolski Wschodniej, informacje o zidentyfikowanych wyzwaniach związanych z tym procesem, a także określa wizję, cele, priorytety i kierunki interwencji sprawiedliwej transformacji tego obszaru.

Link do dokumentu:

https://arrtransformacja.org.pl/wp-content/uploads/2021/05/KSTWW-ost.pdf

Strategia Rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040

Strategia stanowi odpowiedź na potrzebę zaprogramowania rozwoju wschodniej części województwa wielkopolskiego w perspektywie dwóch kolejnych dekad, która została zidentyfikowana m.in. w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* (SRWW). Stanowi ona uszczegółowienie i rozwinięcie SRWW, uwzględniające specyfikę tego obszaru, na podstawie której określono „szyte na miarę" kierunki rozwoju.

Podstawowym założeniem dokumentu jest nowe spojrzenie na obszar Wielkopolski Wschodniej, koncentrujące się na identyfikacji nowych potencjałów rozwojowych, których wykorzystanie może być kluczowe dla jej przyszłego rozwoju, oraz zdefiniowaniu strategicznych – z punktu widzenia społeczności – celów rozwoju powiązanych ze specyficznymi potrzebami i obszarami budowania trwałych przewag konkurencyjnych subregionu. Dokument w swych zapisach zakłada budowanie „nowej tożsamości" subregionu, pozwalającej pogłębiać więzi mieszkańców z obszarem w oparciu o nowe społeczno-gospodarcze aspekty Wielkopolski Wschodniej „po węglu".

Link do dokumentu:

https://arrtransformacja.org.pl/wp-content/uploads/2022/12/SRWW-przyjeta.pdf

Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej

Jest to dokument stanowiący podstawę do wydatkowania w Wielkopolsce Wschodniej środków z FST w okresie programowania 2021-2027 oraz do korzystania z innych, unijnych źródeł finansowania transformacji regionów górniczych UE. Zawiera on opis procesu transformacji Wielkopolski Wschodniej oraz określa sposób w jaki FST będzie na jej obszarze wykorzystywany. Uwzględnia także wyzwania, które stoją przed Wielkopolską Wschodnią oraz cele, które mają zostać osiągnięte w perspektywie 2030 r.

Link do dokumentu:

https://arrtransformacja.org.pl/wp-content/uploads/2022/12/Terytorialny_Plan_Sprawiedliwej_Transformacji-WW.pdf

III. FST W WIELKOPOLSCE WSCHODNIEJ

3.1. FST w Wielkopolsce Wschodniej – informacje ogólne

FST to jeden z kluczowych funduszy uruchomionych w perspektywie unijnej 2021-2027 w ramach polityki spójności, który ma na celu wspieranie obszarów borykających się z poważnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z ich transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Jego głównym zadaniem jest łagodzenie skutków transformacji klimatycznej poprzez finansowanie dywersyfikacji i modernizacji lokalnej gospodarki oraz przekwalifikowanie, aktywną integrację pracowników i osób poszukujących pracy, a także odbudowę aspektów środowiskowych.

Wielkopolska Wschodnia jest jednym z kilku regionów węglowych w Polsce objętych wsparciem z FST (pozostałe znajdują się w województwach: dolnośląskim, łódzkim, małopolskim i śląskim). Łącznie, za pośrednictwem FEW, **do Wielkopolski Wschodniej trafi z FST 414,8 mln euro** (tj. blisko 11% ogólnego wsparcia z tego funduszu przeznaczonego na transformację wszystkich regionów węglowych w Polsce – wynoszącego 3,85 mld euro). Kwota ta stanowi 19,3% ogólnej puli środków UE przewidzianych do wydatkowania w ramach FEW (uwzględniającej, poza FST, także środki Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego). Większość środków z FST (96,0%) będzie wydatkowana za pośrednictwem **Priorytetu 10 FEW *Sprawiedliwa Transformacja Wielkopolski Wschodniej* – 398,2 mln euro**. Pozostała ich część przewidziana jest na realizację **Priorytetu 13 FEW *Pomoc Techniczna (FST)* – 16,6 mln euro.**

Priorytet 10 FEW koncentruje się na działaniach przyczyniających się do złagodzenia negatywnych skutków transformacji energetycznej (w szczególności w sferach społecznej i gospodarczej), likwidacji istniejących barier rozwojowych oraz wzmocnienia i wykorzystania potencjałów tkwiących w subregionie konińskim. Przedsięwzięcia te mają służyć ogólnemu rozwojowi Wielkopolski Wschodniej oraz przyczyniać się do osiągnięcia celów wyznaczonych w dziedzinie energii i klimatu (w tym pozwalających na osiągnięcie neutralności klimatycznej subregionu w 2040 r.). Zakres wsparcia w ramach tego Priorytetu jest pochodną przeprowadzonych wcześniej licznych analiz sytuacji społeczno-gospodarczej Wielkopolski Wschodniej (które pozwoliły zidentyfikować m.in. mocne i słabe strony tego obszaru, kluczowe potrzeby i wyzwania oraz określić pożądane kierunki jego rozwoju), ale także wielu dokumentów i wytycznych (unijnych i krajowych), które nakreśliły zakres działań możliwych do wsparcia ze środków FST (np. *Rozporządzenie ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji*[2]).

W przypadku Priorytetu 10 FEW największą pulę środków FST (20,8%) alokowano na realizację projektów „miękkich" – dotyczących rynku pracy, kształcenia i rozwoju aktywnego społeczeństwa wspierającego transformację gospodarki Wielkopolski Wschodniej (Działanie 10.1 FEW) – 83,0 mln euro, a także przedsięwzięć służących poprawie stanu środowiska przyrodniczego (Działanie 10.4 FEW) – 79,7 mln euro, tj. 20,0% ogólnej alokacji. Względnie dużą część środków FST przeznaczono ponadto na bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw, w tym dofinansowanie inwestycji w tych podmiotach (Działanie 10.2 FEW) i wsparcie budowy ekosystemu start-up'owego (Działanie 10.3 FEW) – działania na rzecz rozwoju przedsiębiorstw (przyczyniające się do powstawania nowych miejsc pracy) są bowiem kluczowe dla powodzenia procesu transformacji.

Poza Priorytetem 10 FEW, środki FST wydatkowane są także za pośrednictwem **Priorytetu 13 FEW**, który ukierunkowany jest na przedsięwzięcia mające na celu zapewnienie sprawnego i skutecznego zarządzania procesem wdrażania środków z FST. Obejmuje on swym zakresem m.in. zadania na rzecz

[2] *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji* (Dz. Urz. UE L 231 z 30.6.2021).

zapewnienia odpowiedniego potencjału administracyjnego instytucji zaangażowanych w proces wdrażania FST (w tym wysoko wykwalifikowanej kadry pracowników), działania wspierające beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów w aplikowaniu o wsparcie UE i w realizacji projektów unijnych, a także działania informacyjno-promocyjne mające na celu zapewnienie odpowiedniej widoczności polityki spójności oraz wzmocnienie znaczenia FST dla Wielkopolski Wschodniej.

Tab. 2. Struktura alokacji FST dostępnej w ramach FEW według priorytetów i działań FEW

Priorytet FEW	Działanie FEW	Wsparcie FST (EUR)
10 Sprawiedliwa Transformacja Wielkopolski Wschodniej	10.1 Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki	83 000 000
	10.2 Wsparcie inwestycji w MŚP i dużych przedsiębiorstwach	66 000 000
	10.3 Budowa ekosystemu instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcie publicznej infrastruktury B+R i cyfryzacji administracji publicznej	35 020 000
	10.4 Zregenerowane środowisko przyrodnicze	79 696 109
	10.5 Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny	55 000 000
	10.6 Przybliżenie Wielkopolski Wschodniej do osiągniecia neutralności klimatycznej	53 500 000
	10.7 Infrastruktura na rzecz aktywnego społeczeństwa, edukacyjna oraz rewitalizacja wspierające transformację gospodarki	26 000 000
	Łącznie Priorytet 10	**398 216 109**
13 Pomoc techniczna (FST)	13.1 Wsparcie instytucji, beneficjentów i partnerów oraz informacja i komunikacja o Programie	16 592 338
ŁĄCZNIE (Priorytety 10 i 13)		**414 808 447**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu FEW (wersja SZOP.FEWP.015)

Ryc. 2. Struktura środków FST dostępnych w ramach Priorytetu 10 FEW według działań FEW

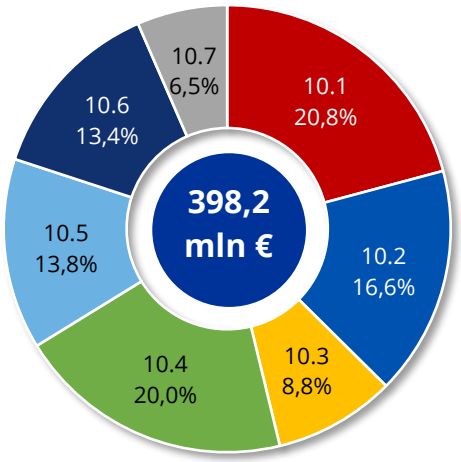

10.1	Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki
10.2	Wsparcie inwestycji w MŚP i dużych przedsiębiorstwach
10.3	Budowa ekosystemu instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcie publicznej infrastruktury B+R i cyfryzacji administracji publicznej
10.4	Zregenerowane środowisko przyrodnicze
10.5	Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny
10.6	Przybliżenie Wielkopolski Wschodniej do osiągniecia neutralności klimatycznej
10.7	Infrastruktura na rzecz aktywnego społeczeństwa, edukacyjna oraz rewitalizacja wspierające transformację gospodarki

Źródło: opracowanie własne na podstawie Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu FEW (wersja SZOP.FEWP.015)

3.2. System wdrażania FST w województwie wielkopolskim

3.2.1. System instytucjonalny

Dla zapewnienia sprawnego i efektywnego zarządzania funduszami UE konieczne było wypracowanie odpowiedniego systemu instytucjonalnego wdrażania tych środków. W przypadku programu FEW za poprawną jego realizację (w ujęciu całościowym) odpowiada **Instytucja Zarządzająca** (IZ), którą jest **Zarząd Województwa Wielkopolskiego**. Zadania związane z pełnieniem tej funkcji wykonuje on przy zaangażowaniu departamentów funkcjonujących w strukturach **Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu** (UMWW).

IZ (w celu usprawnienia procesu wdrażania funduszy unijnych) wykorzystuje możliwość powierzenia realizacji części swoich zadań i kompetencji innym instytucjom specjalizującym się w dziedzinach finansowanych ze środków UE – są to tzw. **Instytucje Pośredniczące** (IP). W przypadku FEW funkcje IP pełnią 2 jednostki. Jedną z nich jest **Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie** (ARR), której powierzono odpowiedzialność za wdrażanie Priorytetu 10 FEW *Sprawiedliwa Transformacja Wielkopolski Wschodniej*, za pośrednictwem którego wydatkowane są środki z FST (drugą IP jest Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu). Zakres odpowiedzialności, zadań i kompetencji ARR określony jest w umowie zawartej 31 marca 2023 r. pomiędzy IZ FEW a ARR.

Powierzenie ARR zadań w zakresie zarządzania i wdrażania FST było dowodem zaufania Samorządu Województwa Wielkopolskiego oraz przejawem docenienia dotychczasowych działań tej instytucji na rzecz rozwoju subregionu konińskiego. Stanowiło jednocześnie zobowiązanie do kontynuacji przez nią przedsięwzięć wspierających proces sprawiedliwej transformacji Wielkopolski Wschodniej. ARR ma cenne doświadczenie w administrowaniu środkami unijnymi. W czasie swojej wieloletniej działalności pełniła ona m.in. funkcję Regionalnej Instytucji Finansującej (w perspektywie UE 2007-2013), udzielała wsparcia w formie dotacji, pożyczek i usług rozwojowych czy poprzez doradztwo. Realizowała także liczne projekty krajowe i międzynarodowe, wspierając przy tym przedsiębiorców w aplikowaniu o środki unijne. ARR to także podmiot, który z Prezesem Zarządu na czele – będącym jednocześnie Pełnomocnikiem Zarządu Województwa Wielkopolskiego ds. Restrukturyzacji Wielkopolski Wschodniej, we współpracy z licznymi interesariuszami, znacząco przyczynił się do pozyskania z UE środków na realizację procesu sprawiedliwej transformacji Wielkopolski Wschodniej i od samego początku aktywnie uczestniczył w pracach związanych z programowaniem tego procesu.

3.2.2. Komitet Monitorujący FEW oraz Podkomitet ds. Wielkopolski Wschodniej

Istotnym wsparciem dla IZ i IP w procesie monitorowania i wdrażania FEW jest **Komitet Monitorujący FEW** (KM FEW) – niezależny organ pełniący funkcję opiniodawczo-doradczą, którego głównym **celem jest przegląd wszystkich kwestii mających wpływ na postępy w osiąganiu celów określonych w FEW**. Jego ważnym zadaniem, poza analizowaniem m.in. postępów we wdrażaniu FEW, środków stosowanych w celu wykonania FEW, postępów w przeprowadzaniu i wdrażaniu wyników ewaluacji czy działań związanych z komunikacją i widocznością, jest zatwierdzanie metodyki i kryteriów stosowanych przy wyborze projektów do dofinansowania oraz końcowego sprawozdania z wykonania FEW. **KM FEW tworzą przedstawiciele wielu instytucji**, reprezentujący stronę samorządową (w tym IZ FEW i IP FEW) i rządową, partnerów społecznych i gospodarczych oraz społeczeństwo obywatelskie. Poza członkami i ich stałymi zastępcami, wśród których znaleźć można przedstawicieli Wielkopolski Wschodniej, w jego skład wchodzą także stali obserwatorzy – m.in. przedstawiciele KE. Działaniom **KM FEW przewodniczy Marszałek Województwa Wielkopolskiego**.

KM FEW, w celu podjęcia prac w określonym zakresie (związanych z realizacją FEW) powołuje także grupy robocze, które stanowią dla niego „ciało doradcze" w konkretnych obszarach tematycznych. Jedną z nich jest **Podkomitet (grupa robocza) ds. Wielkopolski Wschodniej, który pełni funkcję doradczą**

w kwestiach związanych ze sprawiedliwą transformacją Wielkopolski Wschodniej i wdrażaniem na jej obszarze FST (w ramach KM FEW działają ponadto 3 grupy robocze: ds. społeczeństwa obywatelskiego, ds. zasad horyzontalnych i warunków podstawowych oraz ds. Regulaminu KM FEW).

Podkomitet został powołany Uchwałą Nr 2/2023 KM FEW z dnia 1 marca 2023 r., a jego ramy działania wyznacza *Regulamin pracy Podkomitetu (grupy roboczej) ds. Wielkopolski Wschodniej działającego w ramach Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027*, który poza szczegółowym zakresem prac, zadaniami i zasadami działania, określa także jego skład osobowy. Aktualnie skupia on **42 członków** reprezentujących instytucje samorządowe i rządowe, instytucje rynku pracy, sferę nauki i biznesu oraz społeczeństwo obywatelskie. **Przewodniczącym Podkomitetu jest Maciej Sytek** – członek KM FEW, Prezes Zarządu ARR, będącej IP dla Priorytetu 10 FEW.

Od momentu powołania Podkomitetu jego **członkowie spotykali się 8-krotnie**. Głównym celem organizowanych posiedzeń było wypracowanie wspólnych stanowisk podmiotów zaangażowanych w rozwój Wielkopolski Wschodniej wobec prowadzonego procesu sprawiedliwej transformacji. Podejmowane prace skupiały się w szczególności na **kryteriach strategicznych oceny projektów** w ramach naborów przewidzianych do przeprowadzenia w trybie konkurencyjnym w ramach Priorytetu 10 FEW. Dyskusje uczestników spotkań, reprezentujących różnorodne środowiska i przedstawiających omawiane zagadnienia z różnych punktów widzenia, umożliwiły wypracowanie przez Podkomitet, a następnie przedłożenie na forum KM FEW, optymalnych rozwiązań i skorygowanie zapisów kryteriów, tak aby proces pozyskiwania dofinansowania z FST przebiegał jak najsprawniej, a dostępne środki były jak najefektywniej wykorzystywane (z uwzględnieniem interesów różnych grup interesariuszy). Wypracowane kryteria strategiczne przyjmowane były następnie przez KM FEW. Do dyskusji nad kryteriami strategicznymi (podczas spotkań Podkomitetu) często zapraszani byli **eksperci**, którzy dzielili się swoimi doświadczeniami i przedstawiali propozycje rozwiązań, które warto uwzględnić przy wyborze projektów do dofinansowania – w dotychczas zorganizowanych spotkaniach uczestniczyli m.in. eksperci z zakresu: energetyki, termomodernizacji, gospodarki wodnej, planowania przestrzennego czy polityki społecznej. W posiedzeniach Podkomitetu uczestniczyły też inne osoby (w charakterze **obserwatorów**), reprezentujące m.in. GK ZE PAK, samorządy i organizacje pozarządowe (niemające swoich stałych przedstawicieli wśród członków Podkomitetu).

Poza omawianiem kryteriów strategicznych podczas spotkań grupy roboczej poruszane były kwestie **aktualnego stanu wdrażania FST w Wielkopolsce Wschodniej, w tym stanu prac nad projektami strategicznymi** związanymi ze sprawiedliwą transformacją (planowanymi do dofinansowania z FST). Dotychczasowe posiedzenia Podkomitetu były także cennym źródłem wiedzy na temat **postępów prac nad dokumentami mającymi znaczenie dla sprawiedliwej transformacji** (m.in. *umową społeczną dotyczącą sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego* oraz *ustawą o osłonach socjalnych dla pracowników sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego)*.

Spotkania Podkomitetu stanowią też **platformę wymiany wiedzy i doświadczeń** z przedstawicielami KE oraz z delegacjami reprezentującymi inne regiony węglowe, które zostały objęte wsparciem FST. W zorganizowanych do tej pory posiedzeniach Podkomitetu uczestniczyli gościnnie m.in. Frans Timmermans (ówczesny Wiceprzewodniczący KE ds. Europejskiego Zielonego Ładu), delegacja z Doliny Jiu (region Hunedoara) – najbardziej znanego regionu węglowego w Rumunii – oraz przedstawiciele Zagłębia Bełchatowskiego.

Przydatne linki:

- **informacje o KM FEW:** https://wrpo.wielkopolskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/fundusze-europejskie-dla-Wielkopolski-2021-2027/komitet-monitorujacy-2
- **informacje o Podkomitecie:** https://arrtransformacja.org.pl/3375-2/

3.3. Stan wdrażania FST w Wielkopolsce Wschodniej

3.3.1. Kryteria wyboru projektów

Do prawidłowego wdrażania środków FST w Wielkopolsce Wschodniej niezbędne jest wypracowanie wspomnianych już wcześniej kryteriów wyboru projektów, na podstawie których dokonywana jest ocena złożonych w ramach naborów wniosków o dofinansowanie. Kryteria te przygotowywane są przez IZ i IP, a następnie zatwierdzane i przyjmowane przez KM FEW. W przypadku Priorytetu 10 FEW ocena wniosków złożonych w ramach przeprowadzanych naborów obejmuje (w większości przypadków) 3 etapy, tj. ocenę formalną, merytoryczną i strategiczną. Pozytywna ocena projektu na wszystkich etapach otwiera drogę do uzyskania wsparcia z FST.

Według stanu na koniec lipca 2024 r. **opracowano kryteria wyboru dla 27 typów projektów**, które będą wspierane w ramach Priorytetu 10 FEW. Zostały one zatwierdzone i przyjęte przez KM FEW.

Tab. 3. Stan przygotowania kryteriów wyboru projektów w ramach Priorytetu 10 FEW – stan na koniec lipca 2024 r.

Działanie FEW	Kryteria wyboru projektów przyjęte przez KM FEW
10.1 Rynek pracy i kształcenie wspierające transformację gospodarki	9 typów projektów
10.2 Wsparcie inwestycji w MŚP i dużych przedsiębiorstwach	2 typy projektów
10.3 Budowa ekosystemu IOB oraz wsparcie publicznej infrastruktury B+R i cyfryzacji administracji publicznej	2 typy projektów
10.4 Zregenerowane środowisko przyrodnicze	3 typy projektów
10.5 Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny	2 typy projektów
10.6 Przybliżenie Wielkopolski Wschodniej do osiągniecia neutralności klimatycznej	4 typy projektów
10.7 Infrastruktura na rzecz aktywnego społeczeństwa, edukacyjna oraz rewitalizacja wspierające transformację gospodarki	5 typów projektów
ŁĄCZNIE	**27 typów projektów**

Źródło: opracowanie własne

Tab. 4. Typy projektów wspieranych w ramach Priorytetu 10 FEW, dla których wypracowano kryteria wyboru projektów (przyjęte przez KM FEW) – stan na koniec lipca 2024 r.

Działanie FEW	Typy projektów
10.1 Rynek pracy i kształcenie wspierające transformację gospodarki	**Integracja i aktywizacja społeczna**
	Rozwój szkolnictwa wyższego
	Usługi rozwojowe realizowane za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR)
	Uczenie się przez całe życie – Baza Usług Rozwojowych
	Wsparcie kształcenia zawodowego
	Usługi społeczne – deinstytucjonalizacja (DI)
	Edukacja przedszkolna
	Programy rozwojowe na rzecz rozwoju lokalnego
	Rozwój przedsiębiorczości
10.2 Wsparcie inwestycji w MŚP i dużych przedsiębiorstwach	Wsparcie inwestycji MŚP w zakresie dostosowywania do zmieniających się warunków rynkowych i technologicznych oraz tworzenia nowych miejsc pracy, cyfryzacji i internacjonalizacji
	Wsparcie poprawy energetycznej przedsiębiorstw i upowszechnianie GOZ

Działanie FEW	Typy projektów
10.3 Budowa ekosystemu IOB oraz wsparcie publicznej infrastruktury B+R i cyfryzacji administracji publicznej	Wsparcie rozwoju i dostępności do elektronicznych usług publicznych
	Budowa ekosystemu start-up'owego, w tym budowa i rozwój hubów technologicznych i inkubatorów przedsiębiorczości czy przestrzeni coworkingowych (rozwój potencjału, poprawa jakości usług oraz infrastruktury instytucji otoczenia biznesu)
10.4 Zregenerowane środowisko przyrodnicze	**Odbudowa oraz zwiększanie zasobów wodnych na obszarach Wielkopolski Wschodniej zdegradowanych pod względem hydrologicznym (w tym poprzez tworzenie zbiorników wodnych w wyrobiskach pokopalnianych)**
	Rozwój terenów poprzez nadanie im nowych funkcji (środowiskowych, społecznych i/lub gospodarczych)
	Odbudowa oraz zwiększanie zasobów wodnych na obszarach Wielkopolski Wschodniej zdegradowanych pod względem hydrologicznym
10.5 Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny	**(1) Zakup zeroemisyjnego taboru autobusowego, (2) budowa i rozbudowa infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej, (3) budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego, (4) rozwój systemów zarządzania i organizacji ruchu ITS**
	Rozwój infrastruktury dla indywidualnego ruchu nieemisyjnego
10.6 Przybliżenie Wielkopolski Wschodniej do osiągnięcia neutralności klimatycznej	Wsparcie rozwoju OZE zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w zakresie rozwoju energetyki obywatelskiej (prosumenckiej)
	Wsparcie rozwoju OZE zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w zakresie rozwoju energetyki rozproszonej
	Inwestycje w zakresie kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków sektora publicznego (w tym budynków użyteczności publicznej oraz zamieszkania zbiorowego)
	Inwestycje w zakresie kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych, wielorodzinnych
10.7 Infrastruktura na rzecz aktywnego społeczeństwa, edukacyjna oraz rewitalizacja wspierające transformację gospodarki	Infrastruktura kształcenia zawodowego młodzieży (*)
	Infrastruktura kształcenia zawodowego osób dorosłych (*)
	Infrastruktura branżowych CKZ oraz CKZiU lub innych podmiotów realizujących zadania zbieżne z CKZ oraz CKZiU (*)
	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych cechujących się negatywnym wpływem sektora wydobywczo-energetycznego (w szczególności na obszarach, na których występują tereny poprzemysłowe, w tym pokopalnianie)
	Projekty infrastrukturalne służące poprawie jakości i efektywności usług społecznych w środowisku lokalnym

Objaśnienia:

Pogrubioną czcionką zaznaczono typy projektów przeznaczone do realizacji w trybie niekonkurencyjnym.

Dla oznaczonych (*) 3 typów projektów opracowano wspólne kryteria merytoryczne i strategiczne jako „Infrastruktura kształcenia zawodowego".

Źródło: opracowanie własne

3.3.2. Nabory wniosków o dofinansowanie projektów

Przeprowadzenie naboru wniosków o dofinansowanie jest podstawowym etapem procesu wydatkowania środków UE obejmującym również ocenę i wybór projektów do wsparcia. Nabory organizowane są zgodnie z aktualizowanym na bieżąco harmonogramem, który publikowany jest przez IZ FEW we współpracy z IP FEW. Wybór projektów do dofinansowania w ramach przeprowadzonych naborów może następować w sposób konkurencyjny lub niekonkurencyjny[3].

Od momentu uruchomienia w Wielkopolsce środków FST (w grudniu 2022 r.) **zorganizowano 24 nabory wniosków o dofinansowanie projektów** w ramach Priorytetu 10 FEW (stan na koniec lipca 2024 r.), przy czym 3 z nich nie zostały jeszcze zakończone (w ich przypadku nadal trwa etap składania wniosków). Łączna pula środków z FST przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach tych naborów sięga **1,1 mld zł, co stanowi 64,6% ogólnej alokacji z FST przeznaczonej na realizację Priorytetu 10 FEW**. Najwięcej środków alokowano na organizację naborów dotyczących 2 projektów strategicznych (wybór projektów w trybie niekonkurencyjnym) – tzw. projektu (programu) pracowniczego *„Droga do zatrudnienia po węglu”* (180 mln zł wsparcia z FST – Działanie 10.1 FEW) oraz projektu Nis*koemisyjny transport publiczny w subregionie konińskim* (154 mln zł wsparcia z FST – Działanie 10.5 FEW).

W przypadku naborów przeprowadzonych w trybie konkurencyjnym najwięcej środków FST przeznaczono jak dotąd na realizację 2 naborów wspierających inwestycje w mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP) – w ramach Regionalnej Pomocy Inwestycyjnej (RPI) oraz pomocy de minimis (łącznie 156,6 mln zł wsparcia z FST – Działanie 10.2 FEW) oraz naboru dotyczącego rozwoju terenów poprzez nadanie im nowych funkcji: środowiskowych, społecznych lub gospodarczych (100,0 mln zł wsparcia z FST– Działanie 10.4 FEW).

Ryc. 3. Alokacja środków FST na dotychczas zorganizowane w ramach Priorytetu 10 FEW nabory wniosków o dofinansowanie według działań FEW – stan na koniec lipca 2024 r.

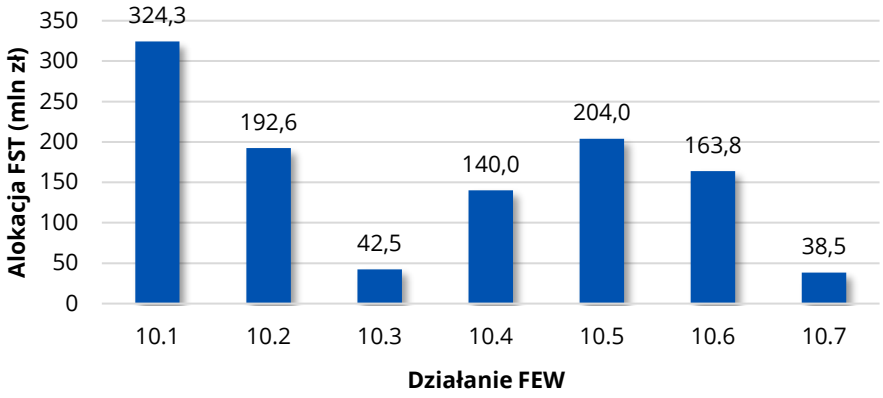

Źródło: opracowanie własne

[3] W sposób niekonkurencyjny mogą być wybrane projekty, których wnioskodawcami, ze względu na charakter lub cel projektu, będą podmioty jednoznacznie określone przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu oraz które: (1) polegają na realizacji zadań publicznych wynikających z przepisów odrębnych, (2) mają strategiczne znaczenie dla rozwoju kraju, regionu lub obszaru objętego realizacją ZIT, IIT lub terytorialnego planu sprawiedliwej transformacji, (3) będą realizowane w formie instrumentu finansowego, (4) dotyczą pomocy technicznej.

Tab. 5. Harmonogram dotychczas zorganizowanych w ramach Priorytetu 10 FEW naborów wniosków o dofinansowanie – stan na koniec lipca 2024 r.

Działanie FEW	Nabór – typ projektu	2023 r.								2024 r.								
		maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień
10.1	**Program pracowniczy „Droga do zatrudnienia po węglu”**	■	■	■	■	■												
10.1	Wybór Operatora BUR w Wielkopolsce Wschodniej				■													
10.1	Wybór Operatora BUR w Wielkopolsce Wschodniej – Uczenie się przez całe życie				■	■												
10.1	**Wsparcie zmiany społecznej w Wielkopolsce Wschodniej**						■											
10.1	Kształcenie zawodowe								■	■								
10.1	**Rozwój szkolnictwa wyższego**							■	■									
10.1	Usługi społeczne – deinstytucjonalizacja (DI)											■	■					
10.1	Edukacja przedszkolna									■	■	■						
10.2	Wsparcie inwestycji w MŚP – w ramach RPI		■	■	■													
10.2	Wsparcie inwestycji w MŚP – w ramach pomocy de minimis		■	■	■													
10.2	Wsparcie poprawy energetycznej przedsiębiorstw i upowszechnienie GOZ														■	■	■	
10.3	Wsparcie rozwoju i dostępności do elektronicznych usług publicznych										■	■						
10.3	Rozwój potencjału, poprawa jakości usług oraz infrastruktury instytucji otoczenia biznesu												■	■	■	■		
10.4	Odbudowa oraz zwiększanie zasobów wodnych na obszarach Wielkopolski Wschodniej zdegradowanych pod względem hydrologicznym (mikro- i mała retencja, zielono-niebieska infrastruktura itp.)											■	■	■				
10.4	Rozwój terenów poprzez nadanie im nowych funkcji (środowiskowych, społecznych i/lub gospodarczych)															■	■	■

Działanie FEW	Nabór – typ projektu	2023 r.								2024 r.								
		maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień
10.5	**Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny**								***nabór unieważniony***									
10.5	Rozwój infrastruktury dla indywidualnego ruchu nieemisyjnego																	
10.6	Inwestycje w zakresie kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków sektora publicznego (pierwszy nabór)																	
10.6	Inwestycje w zakresie kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków sektora publicznego (drugi nabór)																	
10.6	Wsparcie OZE w zakresie rozwoju energetyki obywatelskiej (prosumenckiej)																	
10.6	Wsparcie OZE w zakresie rozwoju energetyki rozproszonej																	
10.7	Kształcenie zawodowe – infrastruktura (pierwszy nabór)																	
10.7	Projekty infrastrukturalne służące poprawie jakości i efektywności usług społecznych w środowisku lokalnym (DI)																	
10.7	Kształcenie zawodowe – infrastruktura (drugi nabór)																	

Objaśnienie:

Pogrubioną czcionką zaznaczono nabory zorganizowane w trybie niekonkurencyjnym.

Źródło: opracowanie własne

Tab. 6. Alokacja środków FST na dotychczas zorganizowane w ramach Priorytetu 10 FEW nabory wniosków o dofinansowanie – stan na koniec lipca 2024 r.

Działanie FEW	Nabór – typ projektu	Alokacja z FST (zł)
10.1	**Program pracowniczy „Droga do zatrudnienia po węglu"**	180 000 000,00
10.1	Wybór Operatora BUR w Wielkopolsce Wschodniej	22 500 000,00
10.1	Wybór Operatora BUR w Wielkopolsce Wschodniej – Uczenie się przez całe życie	22 500 000,00
10.1	**Wsparcie zmiany społecznej w Wielkopolsce Wschodniej**	11 900 000,00
10.1	Kształcenie zawodowe	31 500 000,00
10.1	**Rozwój szkolnictwa wyższego**	8 581 300,00
10.1	Usługi społeczne - deinstytucjonalizacja (DI)	30 532 600,00
10.1	Edukacja przedszkolna	16 754 469,90*
10.2	Wsparcie inwestycji w MŚP – w ramach RPI	104 085 140,62*
10.2	Wsparcie inwestycji w MŚP – w ramach pomocy de minimis	52 500 000,00
10.2	Wsparcie poprawy energetycznej przedsiębiorstw i upowszechnienie GOZ	36 000 000,00
10.3	Wsparcie rozwoju i dostępności do elektronicznych usług publicznych	22 499 999,38
10.3	Rozwój potencjału, poprawa jakości usług oraz infrastruktury instytucji otoczenia biznesu	20 000 000,00
10.4	Odbudowa oraz zwiększanie zasobów wodnych na obszarach Wielkopolski Wschodniej zdegradowanych pod względem hydrologicznym (mikro- i mała retencja, zielono-niebieska infrastruktura itp.)	40 000 000,00
10.4	Rozwój terenów poprzez nadanie im nowych funkcji (środowiskowych, społecznych i/lub gospodarczych)	100 000 000,00
10.5	**Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny**	154 000 000,00
10.5	Rozwój infrastruktury dla indywidualnego ruchu nieemisyjnego	50 000 000,00
10.6	Inwestycje w zakresie kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków sektora publicznego (pierwszy nabór)	43 750 000,00
10.6	Inwestycje w zakresie kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków sektora publicznego (drugi nabór)	20 000 000,00
10.6	Wsparcie OZE w zakresie rozwoju energetyki obywatelskiej (prosmumenckiej)	80 000 000,00
10.6	Wsparcie OZE w zakresie rozwoju energetyki rozproszonej	20 000 000,00
10.7	Kształcenie zawodowe – infrastruktura (pierwszy nabór)	15 000 000,00
10.7	Projekty infrastrukturalne służące poprawie jakości i efektywności usług społecznych w środowisku lokalnym (DI)	13 500 000,00
10.7	Kształcenie zawodowe – infrastruktura (drugi nabór)	10 000 000,00
ŁĄCZNIE		**1 105 603 509,90**

Objaśnienia:

Pogrubioną czcionką zaznaczono typy projektów przeznaczone do realizacji w trybie niekonkurencyjnym.

** – alokacja po dokonanym zwiększeniu przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego.*

Źródło: opracowanie własne

W ramach zakończonych już naborów złożono w sumie **316 wniosków o dofinansowanie**. Największą ich liczbę odnotowano w przypadku naborów dotyczących wsparcia inwestycji w MŚP – 2 nabory w ramach Działania 10.2 FEW (łącznie 197 wniosków). Względnie dużym zainteresowaniem cieszył się też nabór w ramach Działania 10.6 FEW, mający na celu wsparcie rozwoju OZE poprzez rozwój energetyki obywatelskiej (prosumenckiej). W jego ramach aż 30 spośród 43 samorządów gminnych w Wielkopolsce Wschodniej złożyło wnioski o dofinansowanie realizacji tzw. projektów parasolowych[4] w zakresie OZE (w ich ramach gminy będą pośredniczyć w pozyskaniu dla mieszkańców dotacji na instalację fotowoltaiczną, pompę ciepła, magazyny energii). Wnioski te dotyczą projektów obejmujących swym zakresem obszar 34 gmin Wielkopolski Wschodniej.

Ryc. 4. Aktywność samorządów gminnych z Wielkopolski Wschodniej w aplikowaniu o wsparcie z FST (w ramach Działania 10.6 FEW) na realizację projektów parasolowych z zakresu OZE

Źródło: opracowanie własne

[4] Projekt parasolowy to forma wsparcia z funduszy unijnych, która cały ciężar organizacyjny, a także odpowiedzialność za prawidłową realizację, a następnie monitoring, nakłada na poszczególne gminy zaangażowane w jego realizację. Samorząd jest wnioskodawcą, natomiast mieszkańcy są ostatecznymi beneficjentami projektu.

Tab. 7. Wyniki dotychczas przeprowadzonych w ramach Priorytetu 10 FEW naborów wniosków o dofinansowanie – stan na koniec lipca 2024 r.

Działanie FEW	Nabór – typ projektu	Liczba złożonych wniosków	Projekty wybrane do dofinansowania			
			liczba	wartość (zł)	kwota dofinansowania ogółem (zł)	kwota wsparcia FST (zł)
10.1	**Program pracowniczy „Droga do zatrudnienia po węglu”**	1	1	257 142 857,13	257 142 857,13	179 999 999,99
10.1	Wybór Operatora BUR w Wielkopolsce Wschodniej	1	1	32 142 857,14	27 321 427,28	22 499 999,99
10.1	Wybór Operatora BUR w Wielkopolsce Wschodniej – Uczenie się przez całe życie	4	1	32 142 854,98	28 928 569,47	22 499 998,48
10.1	**Wsparcie zmiany społecznej w Wielkopolsce Wschodniej**	1	1	16 999 400,00	16 999 400,00	11 899 580,00
10.1	Kształcenie zawodowe	5	4	12 459 884,35	11 204 178,76	8 721 919,03
10.1	**Rozwój szkolnictwa wyższego**	1	1	12 259 000,00	11 033 100,00	8 581 300,00
10.1	Usługi społeczne – deinstytucjonalizacja (DI)	13	*wnioski w trakcie oceny*			
10.1	Edukacja przedszkolna	19	*wnioski w trakcie oceny*			
10.2	Wsparcie inwestycji w MŚP – w ramach RPI	57	41	317 852 571,27	104 085 140,62	104 085 140,62
10.2	Wsparcie inwestycji w MŚP – w ramach pomocy de minimis	140	55	35 856 977,83	25 099 884,38	25 099 884,38
10.2	Wsparcie poprawy energetycznej przedsiębiorstw i upowszechnienie GOZ	*trwa nabór wniosków*				
10.3	Wsparcie rozwoju i dostępności do elektronicznych usług publicznych	0	*brak złożonych wniosków*			
10.3	Rozwój potencjału, poprawa jakości usług oraz infrastruktury instytucji otoczenia biznesu	2	*wnioski w trakcie oceny*			
10.4	Odbudowa oraz zwiększanie zasobów wodnych na obszarach Wielkopolski Wschodniej zdegradowanych pod względem hydrologicznym (mikro- i mała retencja, zielono-niebieska infrastruktura itp.)	1	*wnioski w trakcie oceny*			
10.4	Rozwój terenów poprzez nadanie im nowych funkcji (środowiskowych, społecznych i/lub gospodarczych)	*trwa nabór wniosków*				
10.5	**Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny**	1	*wniosek w trakcie oceny*			

Działanie FEW	Nabór – typ projektu	Liczba złożonych wniosków	Projekty wybrane do dofinansowania			
			liczba	wartość (zł)	kwota dofinansowania ogółem (zł)	kwota wsparcia FST (zł)
10.5	Rozwój infrastruktury dla indywidualnego ruchu nieemisyjnego	10	*wnioski w trakcie oceny*			
10.6	Inwestycje w zakresie kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków sektora publicznego (pierwszy nabór)	15	6	43 593 836,71	33 466 985,48	29 283 612,32
10.6	Inwestycje w zakresie kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków sektora publicznego (drugi nabór)	*trwa nabór wniosków*				
10.6	Wsparcie OZE w zakresie rozwoju energetyki obywatelskiej (prosumenckiej)	30	*wnioski w trakcie oceny*			
10.6	Wsparcie OZE w zakresie rozwoju energetyki rozproszonej	8	4	6 500 733,22	3 209 257,15	3 209 257,15
10.7	Kształcenie zawodowe – infrastruktura (pierwszy nabór)	4	2	9 823 538,32	8 320 079,07	6 850 298,32
10.7	Projekty infrastrukturalne służące poprawie jakości i efektywności usług społecznych w środowisku lokalnym (DI)	3	*wnioski w trakcie oceny*			
10.7	Kształcenie zawodowe – infrastruktura (drugi nabór)	*trwa nabór wniosków*				
ŁĄCZNIE		**316**	**117**	**776 774 510,95**	**526 810 879**	**422 730 990**

Objaśnienie:

Pogrubioną czcionką zaznaczono nabory zorganizowane w trybie niekonkurencyjnym.

Źródło: opracowanie własne

Jak dotąd w ramach Priorytetu 10 FEW (stan na koniec lipca 2024 r.) **do dofinansowania wybrano 117 projektów o łącznej wartości 776,8 mln zł.** Kwota przyznanego na ich realizację **dofinansowania wynosi 526,8 mln zł**, przy czym **aż 422,7 mln zł (tj. 80,2%) stanowią środki FST**. Największą liczbę projektów wybranych do dofinansowania odnotowano w przypadku 2 naborów dotyczących wsparcia inwestycji w MŚP (Działanie 10.2 FEW) – łącznie 96 projektów o całkowitej wartości 353,7 mln zł i kwocie przyznanego wsparcia z FST wynoszącej 129,2 mln zł. Pod względem kwoty udzielonego dofinansowania wyróżnia się natomiast Działanie 10.1 FEW, w ramach którego na realizację 9 projektów, o całkowitej wartości 363,1 mln zł, przeznaczono w sumie 254,2 mln zł środków z FST. Wśród nich znajdują się 3 projekty strategiczne (wybrane w trybie niekonkurencyjnym):

- tzw. projekt (program) pracowniczy*: Podnoszenie i zmiana kwalifikacji oraz aktywizacja zawodowa pracowników Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin zorientowana na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy. „Droga do zatrudnienia po węglu”* – projekt o najwyższej wartości i kwocie przyznanego wsparcia z FST, wynoszących kolejno: 257,1 mln zł i 180,0 mln zł;
- *Wsparcie zmiany społecznej w Wielkopolsce Wschodniej* – projekt o wartości 17,0 mln zł i kwocie przyznanego wsparcia z FST wynoszącej 11,9 mln zł;
- *Rozwój studiów o profilu praktycznym i form kształcenia ustawicznego dostosowanych do potrzeb Wielkopolski Wschodniej* – projekt o wartości 12,3 mln zł i kwocie przyznanego wsparcia z FST wynoszącej 8,6 mln zł.

Beneficjentami wsparcia udzielonego na realizację tych projektów są kolejno: Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu oraz Akademia Nauk Stosowanych w Koninie.

Ryc. 5. Struktura liczby wniosków wybranych do dofinansowania oraz przyznanej na ich realizację kwoty wsparcia z FST według działań FEW – stan na koniec lipca 2024 r.

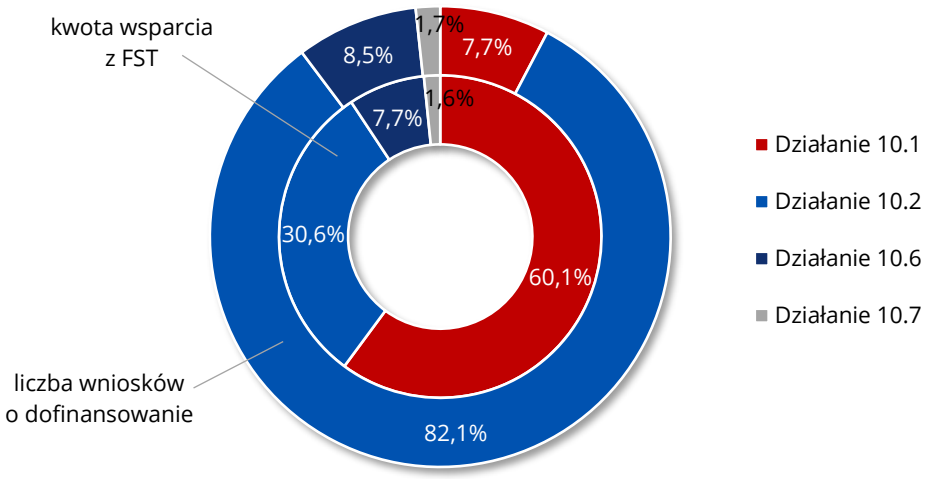

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 6. Liczba wniosków wybranych do dofinansowania w ramach Priorytetu 10 FEW, ich wartość oraz kwota przyznanego na ich realizację dofinansowania ogółem i według działań FEW – stan na koniec lipca 2024 r.

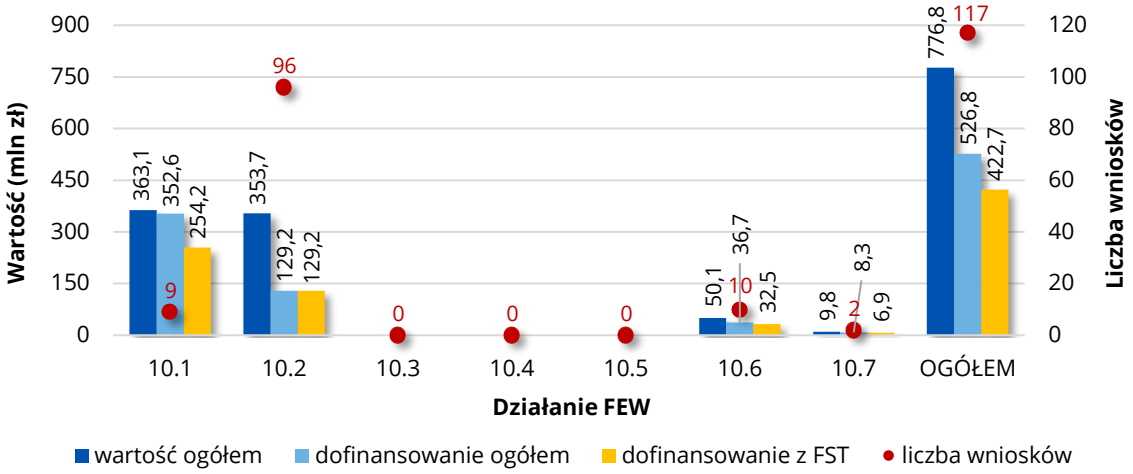

Źródło: opracowanie własne

Z wnioskodawcami projektów wybranych do wsparcia podpisywane są sukcesywnie umowy o dofinansowanie. Do końca lipca 2024 r. w ramach Priorytetu 10 FEW **podpisano łącznie 33 umowy**, przy czym większość z nich (21) dotyczyła projektów realizowanych przez przedsiębiorstwa, które wsparto w ramach Działania 10.2 FEW. Łączna **wartość projektów objętych umowami** osiągnęła poziom **431,0 mln zł**, natomiast kwota udzielonego na ich realizację **wsparcia z FST** ukształtowała się na poziomie **293,0 mln zł**. Pod tym względem wyróżniało się Działanie 10.1 FEW, w przypadku którego na realizację umów dotyczących 5 projektów (o całkowitej wartości 350,7 mln zł) zakontraktowano z FST 245,5 mln zł. Wśród nich znalazły się 3 wspomniane wcześniej projekty strategiczne.

Ryc. 7. Liczba podpisanych w ramach Priorytetu 10 FEW umów o dofinansowanie, wartość objętych nimi projektów oraz kwota przyznanego na ich realizację dofinansowania ogółem i według działań FEW – stan na koniec lipca 2024 r.

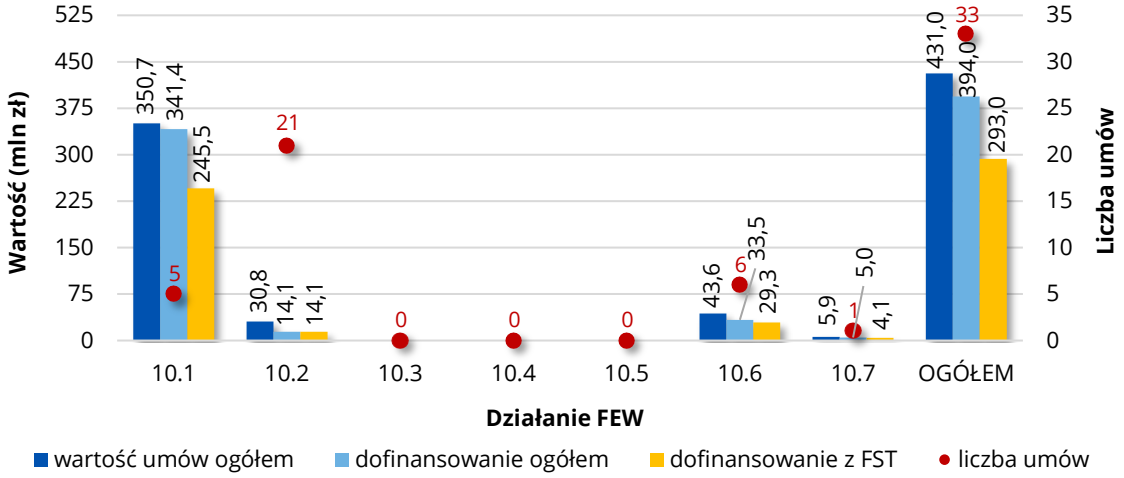

Źródło: opracowanie własne

W najbliższych miesiącach planowane jest uruchomienie w ramach Priorytetu 10 FEW kolejnych naborów wniosków o dofinansowanie. Trzy z nich rozpoczną się jeszcze w 2024 r. Na wsparcie projektów w ramach tych naborów (8 naborów) zamierza się przeznaczyć w sumie **339,1 mln zł z FST**.

Ryc. 8. Alokacja z FST na planowane w najbliższych miesiącach nabory wniosków o dofinansowanie w ramach Priorytetu 10 FEW – stan na koniec lipca 2024 r.

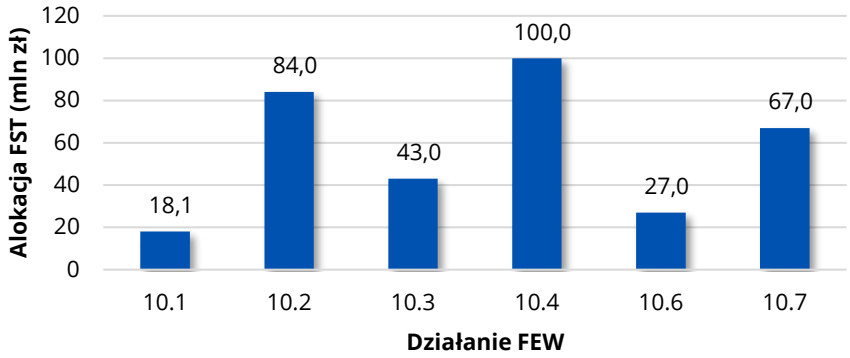

Źródło: opracowanie własne na podstawie Harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie dla FEW (wersja obowiązująca od 11 lipca 2024 r. do 7 sierpnia 2024 r.)

Tab. 8. Informacje o planowanych w najbliższych miesiącach naborach wniosków o dofinansowanie w ramach Priorytetu 10 FEW – stan na koniec lipca 2024 r.

Działanie FEW	Nabór – typ projektu	Planowany termin naboru	Alokacja z FST (zł)
10.1	Rozwój przedsiębiorczości (młodzieży)	grudzień 2024 r.	5 000 000
10.1	Programy rozwojowe na rzecz rozwoju lokalnego (szkoły liderów)	20.09.2024 r. – 18.10.2024 r.	13 085 400
10.2	Wsparcie inwestycji MŚP w zakresie dostosowywania do zmieniających się warunków rynkowych i technologicznych oraz tworzenia nowych miejsc pracy, cyfryzacji i internacjonalizacji	luty 2025 r.	50 000 000
10.2	Wsparcie działalności B+R przedsiębiorstw (MŚP) lub konsorcjów przedsiębiorstw z jednostkami badawczymi (gdzie liderem konsorcjum jest przedsiębiorstwo z Wielkopolski Wschodniej) wynikające z potrzeb zgłaszanych przez przedsiębiorstwa	kwiecień 2025 r.	34 000 000
10.3	Budowa ekosystemu start-up'owego, w tym budowa i rozwój hubów technologicznych i inkubatorów przedsiębiorczości czy przestrzeni coworkingowych (wsparcie inkubacji przedsiębiorstw; doradcze usługi proinnowacyjne i/lub prorozwojowe)	maj 2025 r.	43 000 000
10.4	Odbudowa oraz zwiększanie zasobów wodnych na obszarach Wielkopolski Wschodniej zdegradowanych pod względem hydrologicznym (mikro- i mała retencja, rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury itp.)	marzec 2025 r.	100 000 000
10.6	Inwestycje w zakresie kompleksowej (głębokiej) modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych	2.12.2024 r. – 15.02.2025 r.	27 000 000
10.7	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych cechujących się negatywnym wpływem sektora wydobywczo-energetycznego (w szczególności na obszarach, na których występują tereny poprzemysłowe, w tym pokopalnianie)	16.12.2024 r. – 28.03.2025 r.	67 000 000
ŁĄCZNIE			**339 085 400**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie dla FEW (wersja obowiązująca od 11 lipca 2024 r. do 7 sierpnia 2024 r.)

Poza Priorytetem 10 FEW, środki FST wydatkowano też za pośrednictwem **Priorytetu 13 FEW** – Działania 13.1 *Wsparcie instytucji, beneficjentów i partnerów oraz informacja i komunikacja o Programie.* W jego ramach ogłoszono i rozstrzygnięto nabory wniosków dotyczące działań z zakresu pomocy technicznej, które były skierowane do instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie FST w Wielkopolsce (wybór projektów w trybie niekonkurencyjnym). W przypadku tych naborów wybrano do dofinansowania **2 projekty**, które zostały złożone przez Województwo Wielkopolskie (IZ FEW) oraz ARR (IP dla Priorytetu 10 FEW). Na ich realizację przeznaczono łącznie **66,7 mln zł** z FST.

3.4. Projekty strategiczne – przedsięwzięcia o znaczeniu strategicznym (FST)

Ważne miejsce w procesie transformacji Wielkopolski Wschodniej zajmują przedsięwzięcia o znaczeniu strategicznym. Na etapie programowania wsparcia z FST w ramach FEW, przy okazji (i w ramach) opracowywania *Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej* (TPSTWW), stanowiącego integralną część FEW, wyznaczono **10 projektów strategicznych**, które ze względu na kluczową rolę w realizacji TPSTWW będą mogły uzyskać wsparcie z FST w ramach naborów przeprowadzanych w trybie niekonkurencyjnym. Część z tych projektów jest już w trakcie realizacji (3 projekty) lub znajduje się na etapie oceny wniosku o dofinansowanie (1 projekt). Prace nad pozostałymi projektami strategicznymi charakteryzują się natomiast niższym poziomem zaawansowania.

Tab. 9. Projekty strategiczne FST w Wielkopolsce Wschodniej

Nazwa projektu strategicznego	Status projektu (stan na koniec lipca 2024 r.)
Podnoszenie i zmiana kwalifikacji oraz aktywizacja zawodowa pracowników	w trakcie realizacji
Rozwój studiów o profilu praktycznym i form kształcenia ustawicznego dostosowanych do potrzeb Wielkopolski Wschodniej	w trakcie realizacji
Wsparcie zmiany społecznej w Wielkopolsce Wschodniej	w trakcie realizacji
Niskoemisyjny transport publiczny w subregionie konińskim	etap oceny wniosku o dofinasowanie projektu
Budowa Centrum Sprawiedliwej Transformacji	dopracowywanie zakresu projektu
PSNC EnergyLab	dopracowywanie zakresu projektu
Zwiększenie retencji i odbudowa zasobów wodnych terenów pogórniczych na obszarze Wielkopolski Wschodniej	dopracowywanie zakresu projektu
Budowa linii produkcyjnej do seryjnej produkcji pojazdów wodorowych	zgłoszone do TPSTWW – aktualnie wstrzymana realizacja
Budowa zakładu przetwarzania materacy pokonsumenckich	zgłoszone do TPSTWW – aktualnie wstrzymana realizacja
Fabryka modułów chłodniczych do PC i centrum kompetencyjne pomp ciepła	zgłoszone do TPSTWW – aktualnie wstrzymana realizacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (v1.2)

3.5. Przykłady projektów wspieranych ze środków FST w ramach FEW

3.5.1. Projekty strategiczne

Projekt: Podnoszenie i zmiana kwalifikacji oraz aktywizacja zawodowa pracowników Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin zorientowana na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy. „Droga do zatrudnienia po węglu" – tzw. projekt (program) pracowniczy

Działanie FEW: 10.1 *Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki*

Beneficjent: Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Projekt realizowany przy udziale partnerów: ZE PAK S.A., DGA S.A., Stowarzyszenia na rzecz Spółdzielni Socjalnych, Wielkopolskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o.o., Jobs First Sp. z o.o., Powiatowych Urzędów Pracy w: Koninie, Turku, Kole i Słupcy.

Wartość projektu: 257 142 857,13 zł

Kwota dofinansowania: 257 142 857,13 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 179 999 999,99 zł

Termin realizacji: 29.12.2023 r. – 30.06.2029 r.

Opis projektu: Projekt stanowi odpowiedź na istniejącą w Wielkopolsce Wschodniej potrzebę złagodzenia skutków transformacji energetycznej, w szczególności likwidacji miejsc pracy w sektorze górnictwa i energetyki konwencjonalnej. Zakłada on **objęcie wsparciem (aktywizację zawodową) 2 200 osób**, w tym:

- pracowników GK ZE PAK zagrożonych utratą pracy lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn niedotyczących pracownika;
- byłych pracowników GK ZE PAK, którzy utracili zatrudnienie w GK ZE PAK od 2018 r. (z przyczyn niedotyczących pracownika);
- pracowników branż związanych z sektorem wydobywczo-energetycznym zagrożonych utratą pracy lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn niedotyczących pracownika;
- członków rodzin lub osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe z ww. osobami, którzy nie posiadają źródła dochodu.

Projekt przewiduje **2 ścieżki wsparcia**, w ramach których wykorzystywany będzie szeroki katalog instrumentów aktywizacji zawodowej.

Ścieżka nr 1. Jej celem jest doprowadzenie uczestnika projektu do zatrudnienia u nowego pracodawcy, m.in. poprzez wykorzystanie takich instrumentów, jak (w zależności od wcześniej zdiagnozowanych potrzeb uczestnika):

- kompleksowa opieka dedykowanego doradcy ds. zatrudnienia;
- szkolenia zawodowe;
- subsydiowane zatrudnienie (tj. refundacja kosztów zatrudnienia poniesionych przez pracodawcę przy zawieraniu umowy o pracę z nowym pracownikiem);
- wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy u nowego pracodawcy;
- dodatek relokacyjny lub dofinansowanie kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia.

Ścieżka nr 2. Jej celem jest założenie i prowadzenie przez uczestnika projektu jednoosobowej działalności gospodarczej czy spółdzielni socjalnej lub jego zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym. W ramach tej ścieżki przewidziano m.in. następujące instrumenty wsparcia:

- kompleksowa inkubacja dla osób zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej;
- bezzwrotna dotacja na założenie działalności gospodarczej;

- finansowe wsparcie pomostowe;
- subsydiowane zatrudnienie;
- wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy.

Projekt: Wsparcie zmiany społecznej w Wielkopolsce Wschodniej

Działanie FEW: 10.1 *Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki*

Beneficjent: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu

Wartość projektu: 16 999 400,00 zł

Kwota dofinansowania: 16 999 400,00 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 11 899 580,00 zł

Termin realizacji: 1.01.2024 r. – 31.12.2028 r.

Opis projektu: Celem projektu jest wzmocnienie potencjału instytucji polityki społecznej i lokalnych społeczności do zarządzania zmianą społeczną i udzielania wsparcia mieszkańcom narażonym na negatywne skutki transformacji. **Projekt skierowany jest do**:

- osób dotkniętych transformacją energetyczną, w szczególności pracowników wygaszanego sektora paliwowego i ich rodzin;
- społeczności lokalnych dotkniętych transformacją, w tym dzieci i młodzieży zagrożonych efektami transformacji w zakresie profilaktyki problemów społecznych;
- kadry samorządów lokalnych oraz instytucji polityki społecznej gmin i powiatów objętych transformacją.

Projekt zakłada **3 główne komponenty**:

- wsparcie kadry jednostek samorządu terytorialnego (JST) i instytucji polityki społecznej gmin i powiatów w zakresie zarządzania zmianą społeczną i skutkami społecznymi transformacji energetycznej, w tym poprzez programy rozwojowe;
- wsparcie JST i społeczności lokalnych, w tym dzieci i młodzieży, w zakresie rozwoju usług profilaktyki problemów społecznych świadczonych w środowisku lokalnym;
- rozwój usług świadczonych w środowisku lokalnym dla osób dotkniętych transformacją i ich otoczenia w gminach i powiatach (zadania realizowane przez JST w ramach grantów) – w tym m.in. uruchamianie lokalnych miejsc świadczenia usług, np. centrów wsparcia transformacji świadczących usługi wsparcia (np. profilaktyczne i interwencyjne) i funkcji koordynatora usług w obszarze wsparcia osób dotkniętych transformacją i ich rodzin.

Pierwszym etapem projektu będą **szkolenia dla przedstawicieli samorządów, instytucji pomocowych, organizacji pozarządowych**. W ramach projektu planowane jest **uruchomienie szkoły liderów** – zaawansowanego programu rozwojowego skierowanego do osób, które będą decydowały o kierunku zmian dokonujących się w Wielkopolsce Wschodniej. Praca w szkole liderów zakłada: (1) nabycie kompetencji osobistych do zarządzania procesem zmiany i wykorzystywania ich w pracy w środowisku lokalnym, (2) wzmocnienie współpracy między uczestnikami, związanie grup inicjatywnych, które podejmą się realizacji wspólnych działań, (3) wypracowanie, we współpracy z ekspertami tematycznymi, konkretnych projektów w zakresie rozwoju usług lokalnych dla osób dotkniętych transformacją i ich rodzin. Projekty te zostaną skierowane do wdrożenia przez poszczególne gminy.

Kolejnym etapem projektu będzie **przekazanie JST grantów na realizację założeń zawartych w opracowanych modelach wsparcia oraz rozwój usług społecznych.** Gminy będą mogły przeznaczyć uzyskane granty m.in. na uruchomienie lokalnych miejsc świadczenia usług (np. centrów wsparcia

transformacji), gdzie po pomoc będą mogli się udać mieszkańcy doświadczający kryzysu związanego z utratą pracy, problemów rodzinnych itp.

Oprócz tego **przez cały czas trwania projektu dedykowane wsparcie będzie kierowane do społeczności lokalnych, w tym do dzieci i młodzieży**. Świadczona pomoc obejmować będzie: (1) psychoprofilaktykę, w szczególności interwencji kryzysowej, profilaktyki samotności i uzależniania, (2) działania antyprzemocowe, przeciwdziałanie nierównemu traktowaniu itp., (3) profilaktykę wykluczenia młodzieży, wdrażanie modelu wspierania aktywności społecznej młodzieży, wsparcie tworzenia miejsc aktywności dedykowanej młodzieży (np. klubów młodzieżowych, placówek wsparcia dziennego w formie podwórkowej).

Projekt: Rozwój studiów o profilu praktycznym i form kształcenia ustawicznego dostosowanych do potrzeb Wielkopolski Wschodniej

Działanie FEW: 10.1 *Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki*

Beneficjent: Akademia Nauk Stosowanych w Koninie

Wartość projektu: 12 259 000,00 zł

Kwota dofinansowania: 11 033 100,00 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 8 581 300,00 zł

Termin realizacji: 1.07.2024 r. – 31.07.2029 r.

Opis projektu: Projekt ma na celu **zapewnienie osobom dorosłym możliwości zdobycia kompetencji oraz kwalifikacji** dostosowanych do zmieniającego się profilu gospodarczego Wielkopolski Wschodniej. Swoim zakresem obejmuje on realizację przez Akademię Nauk Stosowanych w Koninie (jedyną wyższą uczelnię publiczną w subregionie konińskim) różnych form kształcenia wpisujących się w szczególności w inteligentne specjalizacje Wielkopolski Wschodniej (podregionu konińskiego) oraz w kluczowe dla tego obszaru regionalne i krajowe inteligentne specjalizacje. Zakres tematyczny studiów, szkoleń i kursów dostosowany będzie do potrzeb lokalnej gospodarki i rynku pracy, co przyniesie korzyści zarówno dla miejscowych przedsiębiorców, jak i dla pracowników. Główne działania będą obejmowały realizację zajęć w formie niestacjonarnej (tryb popołudniowo-weekendowy), co pozwoli uczestnikom pogodzić obowiązki rodzinne i zawodowe z nauką na uczelni. **Projekt przewiduje realizację następujących form kształcenia**:

- **studia I stopnia** o profilu praktycznym na kierunkach będących w ofercie uczelni: (1) automatyka i robotyka w zakresie: OZE, metod projektowania wirtualnego, (2) mechanika i budowa maszyn w zakresie: OZE, eksploatacji pojazdów i elektromobilności, (3) logistyka w zakresie: transportu i spedycji, magazynowania i obsługi rynku;
- **studia II stopnia** o profilu praktycznym na kierunku będącym w ofercie uczelni, tj. zarządzanie i inżynieria produkcji w zakresie: transportu i logistyki produkcji, przygotowania i organizacji produkcji;
- **studia podyplomowe** w zakresie: budownictwa energooszczędnego i alternatywnych źródeł energii, logistyki i zarządzania łańcuchem dostaw, oszczędnego wytwarzania;
- **kształcenie specjalistyczne** w zakresie: OZE, gospodarki magazynowej;
- **kursy i szkolenia techniczne** w zakresie: eksploatacji pojazdów elektrycznych i wodorowych, obsługi obrabiarek CNC, instalacji pomp ciepła i klimatyzacji, projektowania i instalacji systemów fotowoltaicznych, projektowania stron internetowych, programowania w języku PYTHON, technologii łączenia;
- **kursy i szkolenia logistyczne** w zakresie: magazynowania, metod optymalizacji produkcji, transportu i logistyki;

- **specjalistyczne kursy językowe** – w zakresie języka angielskiego oraz języka niemieckiego (technicznego i logistycznego).

Z uwagi na praktyczny wymiar kształcenia w ramach projektu planuje się także **doposażenie laboratoriów** OZE oraz inżynierii logistycznej, a także **pracowni komputerowych**.

Projekt: Niskoemisyjny transport publiczny w subregionie konińskim[5]

Działanie FEW: 10.5 *Sprawnie funkcjonujący i zdekarbonizowany transport publiczny*

Wnioskodawca: Miasto Konin. Projekt będzie realizowany przy udziale partnerów: Miejskiego Zakładu Komunikacji w Koninie Sp. z o.o. (MZK), Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Koninie S.A. (PKS), Gminy Miejskiej Koło.

Wartość projektu: 226 076 145,51 zł

Kwota dofinansowania: 164 376 289,36 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 135 368 708,88 zł

Termin realizacji: 17.11.2023 r. – 31.12.2027 r.

Opis projektu: Projekt ma na celu rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego w Wielkopolsce Wschodniej. Obejmuje on swym zakresem **zadania**, takie jak:

- **budowa węzła przesiadkowego przy dworcu PKP w Koninie** obejmująca m.in.: budowę: (1) zadaszenia peronowego (w szczególności nad przystankami autobusowymi), (2) budowę i wyposażenie budynku z zapleczem socjalnym i technicznym, poczekalnią, toaletami, systemem informacji pasażerskiej, (3) budowę nowych przystanków autobusowych (dla autobusów MZK, PKS i prywatnych przewoźników), (4) utworzenie miejsc postojowych dla autobusów MZK i aut osobowych, (5) budowę dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych, (6) kompleksowe zagospodarowanie terenu inwestycji (m.in. budowa nawierzchni utwardzonych, elementów małej architektury, urządzenie terenów zielonych), (7) instalację monitoringu miejskiego.

Ryc. 9. Wizualizacja węzła przesiadkowego przy dworcu PKP w Koninie

Źródło: Urząd Miejski w Koninie

- **zakup zeroemisyjnych autobusów wodorowych** (10 sztuk);
- **budowa kompleksowej zajezdni autobusowej** (z samowystarczalnym energetycznie budynkiem i infrastrukturą towarzyszącą) **oraz stacji tankowania wodoru** w Koninie;

[5] Aktualnie trwa ocena merytoryczna wniosku o dofinansowanie projektu.

Ryc. 10. Projekt zagospodarowania terenu zajezdni autobusowej w Koninie

Źródło: Urząd Miejski w Koninie

- **rozbudowa systemu informacji pasażerskiej** na przystankach w głównych węzłach przesiadkowych oraz **wdrożenie wspólnego biletu** (PKS, MZK, Koleje Wielkopolskie);
- **wdrożenie Inteligentnego Systemu Transportowego** (ITS) w Koninie, w ramach którego na bieżąco gromadzone będą informacje o sytuacji ruchowo-drogowej, na podstawie których podejmowane będą decyzje o optymalizacji funkcjonowania systemu transportowego z wykorzystaniem poszczególnych podsystemów i urządzeń ITS;
- **budowa parkingu przy dworcu PKP w Kole** wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- **budowa/przebudowa dróg pieszo-rowerowych** w Koninie prowadzących do węzłów przesiadkowych lub łączących się z innymi drogami rowerowymi wraz z dodatkowymi pracami towarzyszącymi (jak np. wykonanie sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejścia dla pieszych, oznakowanie, zagospodarowanie zielenią).

3.5.2. Inne projekty

Projekt: Transformacja kapitału ludzkiego w Wielkopolsce Wschodniej

Działanie FEW: 10.1 *Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki*

Beneficjent: Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie

Wartość projektu: 32 142 857,14 zł

Kwota dofinansowania: 27 321 427,28 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 22 499 999,99 zł

Termin realizacji: 1.01.2024 r. – 31.12.2028 r.

Opis projektu: Celem projektu jest **wsparcie pracowników i pracodawców** z Wielkopolski Wschodniej **poprzez usługi rozwojowe** realizowane przez Podmiotowy System Finansowania za pośrednictwem **Bazy Usług Rozwojowych**. Obejmują one działania adaptacyjne dla pracodawców i przedsiębiorców oraz ich pracowników, takie jak:

- **usługi rozwojowe** m.in. w zakresie działalności przedsiębiorstw, poprawy jakości zarządzania, wykorzystania nowych technologii, w tym w powiązaniu z niską/zerową emisyjnością lub gospodarką o obiegu zamkniętym (GOZ), zarządzania różnorodnością i wiekiem, a także rozwoju przedsiębiorstw w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji i w branżach zielonej gospodarki,
- **rozwój umiejętności, podniesienie kompetencji i kwalifikacji osób pracujących** w przedsiębiorstwach, możliwość przekwalifikowania oraz zdobywania kwalifikacji rynkowych Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i potwierdzenia efektów uczenia się w drodze walidacji.

Projekt: Transformacja w kształceniu osób dorosłych z Wielkopolski Wschodniej

Działanie FEW: 10.1 *Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki*

Beneficjent: Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie

Wartość projektu: 32 142 854,98 zł

Kwota dofinansowania: 28 928 569,47 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 22 499 998,48 zł

Termin realizacji: 1.01.2024 r. – 31.12.2028 r.

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest **wsparcie osób dorosłych** nieprowadzących działalności gospodarczej z Wielkopolski Wschodniej, **które z własnej inicjatywy chcą zdobyć umiejętności, kompetencje, kwalifikacje lub przekwalifikować** się w kierunkach zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami czy potrzebami zeroemisyjnej, zasobooszczędnej i cyfrowej gospodarki. Podobnie jak w opisanym wcześniej projekcie ARR, wsparcie to odbywa się **poprzez usługi rozwojowe** realizowane przez Podmiotowy System Finansowania za pośrednictwem **Bazy Usług Rozwojowych**, a jego celem jest wspieranie transformacji gospodarki w subregionie konińskim oraz dopasowanie kwalifikacji i kompetencji mieszkańców tego obszaru do potrzeb zmieniającego się rynku pracy.

Projekt: Transformacja kształcenia zawodowego przyszłością Konina

Działanie FEW: 10.1 *Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki*

Beneficjent: Miasto Konin

Wartość projektu: 6 906 136,51 zł

Kwota dofinansowania: 6 206 136,51 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 4 834 295,55 zł

Termin realizacji: 1.07.2024 r. – 30.09.2026 r.

Opis projektu: Projekt obejmuje swym zakresem kompleksowe wsparcie na rzecz **podniesienia kwalifikacji zawodowych uczniów i nauczycieli.** Zakłada on m.in. organizację staży zawodowych (we współpracy z przedsiębiorcami) oraz kursów kwalifikacyjnych dla uczniów (np. z zakresu obsługi wózków widłowych, ECDL, konfiguracji serwerów telekomunikacyjnych i usług sieciowych, konserwacji dźwigów, spawalnictwa), a także doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów. Ważnymi elementami projektu są ponadto dokształcenie nauczycieli (poprzez studia podyplomowe, kursy i szkolenia) oraz wyposażenie pracowni kształcenia zawodowego (w 5 szkołach w Koninie), tak aby odzwierciedlały one rzeczywiste warunki pracy.

Projekt: KONIN – kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej

Działanie FEW: 10.6 *Przybliżenie Wielkopolski Wschodniej do osiągniecia neutralności klimatycznej*

Beneficjent: Miasto Konin

Wartość projektu: 17 841 009,00 zł

Kwota dofinansowania: 14 245 648,80 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 12 464 942,70 zł

Termin realizacji: 11.09.2023 r. – 31.12.2025 r.

Opis projektu: Zakres projektu obejmuje inwestycje mające na celu **poprawę efektywności energetycznej 5 budynków** użyteczności publicznej w Koninie: (1) Żłobka Miejskiego, (2) Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, (3) Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zofii Urbanowskiej, (4) III Liceum Ogólnokształcącego im. Cypriana Kamila Norwida, (5) Zespołu Szkół Górniczo-Energetycznych im. Stanisława Staszica. Zakłada on m.in. realizację takich prac, jak: ocieplenie ścian zewnętrznych i dachów budynków, wymiana: stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji centralnego ogrzewania (wraz z grzejnikami), oświetlenia, montaż paneli fotowoltaicznych oraz instalacja Systemu Zarządzania Energią.

Ryc. 11. Budynki objęte zakresem projektu Konin – kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej

Źródło: portal społecznościowy facebook.com – profil Miasta Konina: Konin. Tu płynie energia

Projekt: Termomodernizacja Szkoły Podstawowej im. Powstańców 1863 r. w Tuliszkowie

Działanie FEW: 10.6 *Przybliżenie Wielkopolski Wschodniej do osiągniecia neutralności klimatycznej*

Beneficjent: Gmina i Miasto Tuliszków

Wartość projektu: 8 638 231,24 zł

Kwota dofinansowania: 6 837 734,40 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 5 983 017,60 zł

Termin realizacji: 7.03.2023 r. – 30.12.2025 r.

Opis projektu: Zakres projektu obejmuje realizację prac mających na celu **poprawę efektywności energetycznej budynku Szkoły Podstawowej** im. Powstańców 1863 r. w Tuliszkowie. W jego ramach zaplanowano m.in. docieplenie ścian i stropodachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji kotłowni i instalacji ciepłej wody użytkowej, wymianę podziemnej instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej (zasilającej salę sportową), a także montaż instalacji

fotowoltaicznej oraz pomp ciepła. Ponadto projekt obejmuje montaż skrzynek dla zwierząt (ptaków, nietoperzy), a także **działania edukacyjne i informacyjno-promocyjne w zakresie zielonej transformacji** (cykl spotkań oraz dystrybucja ulotek i plakatów).

Projekt: Poprawa jakości infrastruktury edukacji zawodowej w Mieście Konin celem dostosowania do potrzeb regionalnego rynku pracy

Działanie FEW: 10.7 *Infrastruktura na rzecz aktywnego społeczeństwa, edukacyjna oraz rewitalizacja wspierające transformację gospodarki*

Beneficjent: Miasto Konin

Wartość projektu: 5 882 720,00 zł

Kwota dofinansowania: 4 979 062,00 zł, **w tym wsparcie UE (FST):** 4 100 404,00 zł

Termin realizacji: 1.07.2024 r. – 31.12.2025 r.

Opis projektu: Głównym celem projektu jest **podniesienie jakości infrastruktury edukacji zawodowej i sportowej w 3 szkołach ponadpodstawowych w Koninie**, które przyczyni się do poprawy jakości kształcenia zawodowego dostosowanego do potrzeb regionalnego rynku pracy i integracji. Projekt obejmuje m.in. utworzenie pracowni OZE w Zespole Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie oraz pracowni diagnostyki pojazdowej w Centrum Kształcenia Zawodowego w Koninie, a także utworzenie nowych i przebudowę istniejących boisk sportowych w Zespole Szkół Budownictwa i Kształcenia Zawodowego w Koninie.

3.6. Wnioski i spostrzeżenia z wdrażania FST w Wielkopolsce Wschodniej

Wdrażanie FST jest procesem obejmującym wiele elementów, zarówno tych, na które IP ma bezpośrednio wpływ, jak i tych, które uzależnione są od działań innych podmiotów i osób – na które IP nie może bezpośrednio oddziaływać. Jest to zatem proces obarczony pewną niepewnością, w którym często pojawiają się nieprzewidziane wcześniej problemy i wyzwania, mające duży wpływ na sprawność i efektywność wdrażania funduszy UE. Poniżej przedstawiono spostrzeżenia z pierwszego (1,5-rocznego) etapu wdrażania FST w Wielkopolsce Wschodniej – są to zarówno informacje na temat odnotowanych dotychczas problemów i wyzwań, jak również odniesionych sukcesów.

Pierwsza kwestia, którą warto tutaj poruszyć, odnosi się do kluczowych dla Wielkopolski Wschodniej **projektów strategicznych**, zwłaszcza 3 projektów dużych przedsiębiorstw, które prawdopodobnie nie zostaną zrealizowane. Zawieszenie prac nad tymi przedsięwzięciami jest konsekwencją podjętych przez przedsiębiorstwa decyzji biznesowych związanych m.in. ze zmianą ich podejścia do dalszego kierunku rozwoju firmy (będącą także następstwem permanentnych zmian zachodzących na rynku). Wśród przyczyn tej sytuacji można wymienić również niski (niesatysfakcjonujący) poziom dofinansowania (25%), jaki duże przedsiębiorstwa mogą uzyskać na realizację projektów w ramach FEW, który wiąże się z koniecznością zaangażowania w projekt znacznych środków własnych. W istotny sposób zmniejsza on atrakcyjność oferty wsparcia z FST na obszarze Wielkopolski Wschodniej – staje się ona niekonkurencyjna względem bardziej korzystnych warunków wsparcia oferowanych w ramach większości pozostałych programów regionalnych lub programów krajowych (w przypadku inwestycji zlokalizowanych w innych województwach w Polsce). W przypadku GK ZE PAK rezygnacja z wdrożenia projektów strategicznych wynika również z chęci wypracowania i zrealizowania przez przedsiębiorstwo – przy współudziale środków FST – innej inwestycji (projektu *Warenka* – na obszarze dawnej odkrywki Adamów).

Możliwe do pozyskania w ramach FEW środki FST nie cieszą się dużym zainteresowaniem wśród pozostałych dużych przedsiębiorstw z subregionu konińskiego. Jest to związane nie tylko ze wspomnianym wcześniej względnie niskim poziomem dofinansowania projektów. Wśród przyczyn tej sytuacji wymienić można też kwestie formalno-prawno-administracyjne dotyczące przygotowania

dokumentacji projektowej, wymogi, które należy spełnić, aby móc ubiegać się o wsparcie z FST (m.in. kwestia inwestycji początkowej czy zapewnienia odpowiedniego poziomu zatrudnienia w związku z inwestycją) oraz istniejące ograniczenia związane z zakresem kwalifikowalności elementów projektu możliwych do wsparcia ze środków FST (np. niekwalifikowalność kosztów związanych z paliwami kopalnymi, w tym gazem ziemnym).

Pewne problemy pojawiły się także w związku z przygotowaniem projektu strategicznego mającego istotne znaczenie dla zwiększenia retencji i odbudowy zasobów wodnych na obszarze Wielkopolski Wschodniej. Związane były one w szczególności z kwestią konieczności przeprowadzenia dla projektu (w związku z jego znacznym oddziaływaniem na otoczenie, w tym na rzekę Wartę) skumulowanej oceny oddziaływania na środowisko jego poszczególnych inwestycji składowych, która jest bardzo czaso- i kosztochłonnym przedsięwzięciem, oraz niezbędnych decyzji środowiskowych i pozwoleń wodnoprawnych, których możliwość uzyskania na poziomie centralnym jest w ostatnich latach znacznie ograniczona. Spowodowało to istotne spowolnienie realizacji tego projektu.

Mówiąc o dotychczasowych doświadczeniach z wdrażania FST, warto także wspomnieć o zróżnicowanym **zainteresowaniu potencjalnych beneficjentów uzyskaniem dofinansowania z FST** w ramach przeprowadzonych naborów wniosków. W tym zakresie szczególnie cieszy odnotowana aktywność przedsiębiorców w aplikowaniu o wsparcie w ramach Działania 10.2. W konsekwencji dużej liczby złożonych przez te podmioty wniosków – w celu objęcia wsparciem jak największej liczby przedsiębiorstw, zdecydowano o zwiększeniu kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w ramach naboru dotyczącego wsparcia inwestycji produkcyjnych w MŚP w ramach RPI (z 60,0 mln zł do 104,1 mln zł). Duże starania na rzecz pozyskania środków z FST podjęły także samorządy gminne Wielkopolski Wschodniej, które z myślą o mieszkańcach licznie złożyły wnioski o dofinasowanie tzw. projektów parasolowych z zakresu OZE (patrz podrozdział 3.3.2), będących przedmiotem wsparcia w naborze ogłoszonym w ramach Działania 10.6 FEW. Wartość wnioskowanego przez nie dofinansowania z FST prawie 4-krotnie przewyższyła kwotę alokowaną na realizację naboru z tego zakresu (wynoszącą 80,0 mln zł). Podobną sytuację zaobserwowano w przypadku naboru wniosków (w ramach Działania 10.1 FEW) dotyczącego edukacji przedszkolnej. W tym przypadku wartość wnioskowanego przez samorządy gminne dofinansowania również przekroczyła kwotę alokowaną na realizację naboru z tego zakresu, w konsekwencji czego podjęto decyzję o zwiększeniu puli środków FST przeznaczonych na ten nabór (z 9,0 mln zł do 16,8 mln zł).

Z drugiej strony należy zwrócić uwagę na **nabory, które nie cieszyły się zainteresowaniem** potencjalnych beneficjentów. Wśród nich wymienić można m.in. nabór dotyczący wsparcia rozwoju i dostępności elektronicznych usług publicznych (Działanie 10.3 FEW), w ramach którego – mimo wcześniejszych pozytywnych sygnałów ze strony potencjalnych beneficjentów – nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie. Niewielkie zainteresowanie odnotowano ponadto w przypadku naboru przeprowadzonego w ramach Działania 10.4 FEW – mającego na celu rozwój mikro- i małej retencji, niebiesko-zielonej infrastruktury, likwidację powierzchni nieprzepuszczalnych, rozwój systemów zagospodarowania wodami opadowymi, ochronę istniejących terenów zieleni oraz rozbudowę kanalizacji deszczowej (w ramach tego naboru złożono tylko 1 wniosek o dofinansowanie). Względnie małą aktywność w aplikowaniu o wsparcie (złożono 2 wnioski o dofinansowanie) zaobserwowano także w przypadku naboru zrealizowanego w ramach Działania 10.3 FEW, w ramach którego dofinansowanie mogły uzyskać instytucje otoczenia biznesu (IOB) oraz JST (na realizację projektów służących rozwojowi potencjału, poprawie jakości usług i infrastruktury IOB). Niewielkie zainteresowanie ww. naborami wynikało m.in. z problemów zapewnienia wkładu własnego, który beneficjent zobowiązany jest wnieść do projektu. Zapewnienie wkładu własnego jest często barierą utrudniającą, a nawet uniemożliwiającą aplikowanie o dofinansowanie z FST. Problem ten pojawia się zarówno w przypadku podmiotów prywatnych, jak i publicznych, które ze względu na trudną sytuację finansową nie są w stanie

zabezpieczyć wystarczających środków na realizację projektów prorozwojowych. W wielu przypadkach podmioty te muszą dokonywać priorytetyzacji zadań, a więc koncentrować się na zadaniach najważniejszych – najbardziej pilnych. Jest to szczególnie widoczne wśród JST.

IV. DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSZĄCA WDRAŻANIU FST W WIELKOPOLSCE WSCHODNIEJ

4.1. Działalność informacyjno-promocyjna związana ze sprawiedliwą transformacją i wdrażaniem FST w Wielkopolsce Wschodniej

Istotnym elementem wdrażania FST w Wielkopolsce Wschodniej są działania informacyjno-promocyjne, które pełnią jednocześnie funkcję edukacyjną. Mają one na celu z jednej strony upowszechnienie wśród potencjalnych beneficjentów informacji o możliwościach pozyskania wsparcia unijnego, a z drugiej podniesienie ogólnego poziomu wiedzy społeczeństwa o celach i efektach unijnej polityki spójności, sprawiedliwej transformacji i FST – narzędzia wspierającego przeprowadzenie procesu odchodzenia regionów od węgla.

ARR jako IP dla Priorytetu 10 FEW, podejmowała **szeroko zakrojone działania informacyjno-promocyjne** (kosztowe i bezkosztowe) mające na celu podniesienie świadomości społecznej na temat sprawiedliwej transformacji. Zrozumienie i akceptacja społeczna całego procesu przemian, który jest i będzie obserwowany w kolejnych latach w Wielkopolsce Wschodniej, w tym poprzez poznanie szans rozwoju jakie niesie ze sobą transformacja i korzyści płynących z wykorzystania środków FST, są bowiem kluczowe dla sukcesu sprawiedliwej transformacji. Ze względu na potrzebę dotarcia z informacją do jak największej liczby osób, **rozbudowana była zarówno grupa adresatów akcji informacyjno-promocyjnych** realizowanych przez ARR (byli to potencjalni beneficjenci wsparcia, ale także ogół społeczeństwa), **jak i lista wykorzystywanych kanałów dotarcia** do nich.

Najważniejszymi narzędziami informowania społeczeństwa, w tym osób/podmiotów, które mogą być zainteresowane aplikowaniem o środki FST, były (prowadzone przez ARR): **strona internetowa** *arrtransformacja.org.pl* oraz **Fanpage na Facebooku** *Sprawiedliwa Transformacja Wielkopolski Wschodniej* (z ponad 1,3 tys. obserwujących i zasięgiem na poziomie blisko 100 tys.). Za ich pośrednictwem na bieżąco przekazywane były informacje na temat procesu sprawiedliwej transformacji i wdrażania FST, m.in. o naborach wniosków o dofinansowanie, wydarzeniach związanych ze sprawiedliwą transformacją. Przekaz ten był dodatkowo wzmacniany za pośrednictwem strony internetowej ARR *arrkonin.org.pl* oraz Fanpage'a na Facebooku *Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie*.

Wśród mediów społecznościowych wykorzystywanych przez ARR w działalności informacyjno-promocyjnej (poza portalem Facebook) wymienić można także serwis YouTube. W 2023 r. uruchomiony został **kanał YouTube** *Sprawiedliwa Transformacja Wielkopolski Wschodniej*, na którym znaleźć można **filmy promocyjne** (*Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej* i *Sprawiedliwa transformacja oczami mieszkańców Wielkopolski Wschodniej)*, **cykl audycji radiowych** pn. *Budujemy zieloną przyszłość Wielkopolski Wschodniej* (łącznie 5 tematycznych audycji, które były emitowane w 2023 r. na antenie *Radia Konin FM*), koncentrujących się na tematach kluczowych z punktu widzenia sprawiedliwej transformacji, a także **audycję audio-video** na temat projektu (programu) pracowniczego.

Ważnym kanałem dotarcia z informacjami do mieszkańców były też lokalne media (portale internetowe, prasa, stacje radiowe). Realizowana przez ARR **kampania informacyjno-promocyjna w lokalnych mediach**, poza wspomnianym wcześniej cyklem audycji radiowych i audycją audio-video, obejmowała m.in. (wskazane w nawiasach wartości dotyczą okresu od stycznia 2023 r. do końca lipca 2024 r.):

- emisję **spotów radiowych** m.in. o naborach wniosków o dofinansowanie (w 3 radiostacjach: *RMF MAXX*, *Radio Konin FM*, *Meloradio* przeprowadzono w sumie 8 kampanii radiowych, łączna liczba emisji: 562);

- publikację **artykułów** dotyczących naborów wniosków, projektów strategicznych itp. (w lokalnej prasie: *Przegląd Koniński*, *Echo Turku*, *Przegląd Kolski*, *Kurier Słupecki* – 6 artykułów oraz na portalu Wielkopolski Wschodniej *LM.pl* – 15 artykułów);
- publikację **ogłoszeń** na temat naborów wniosków o dofinansowanie;
- organizację **quizów** sprawdzających wiedzę z dziedzin związanych ze sprawiedliwą transformacją (łącznie 5 quizów);
- wysyłkę **newsletterów** za pośrednictwem portalu Wielkopolski Wschodniej *LM.pl* (do 35 tys. kont), m.in. z informacjami o naborach wniosków (łącznie wysłano 7 newsletterów);
- **banery reklamowe** na portalu Wielkopolski Wschodniej *LM.pl* (15 banerów – łącznie ponad 4,1 mln odsłon).

Ryc. 12. Informacje na temat (płatnych) kampanii reklamowych zrealizowanych przez ARR w latach 2023 i 2024 – stan na koniec lipca 2024 r.

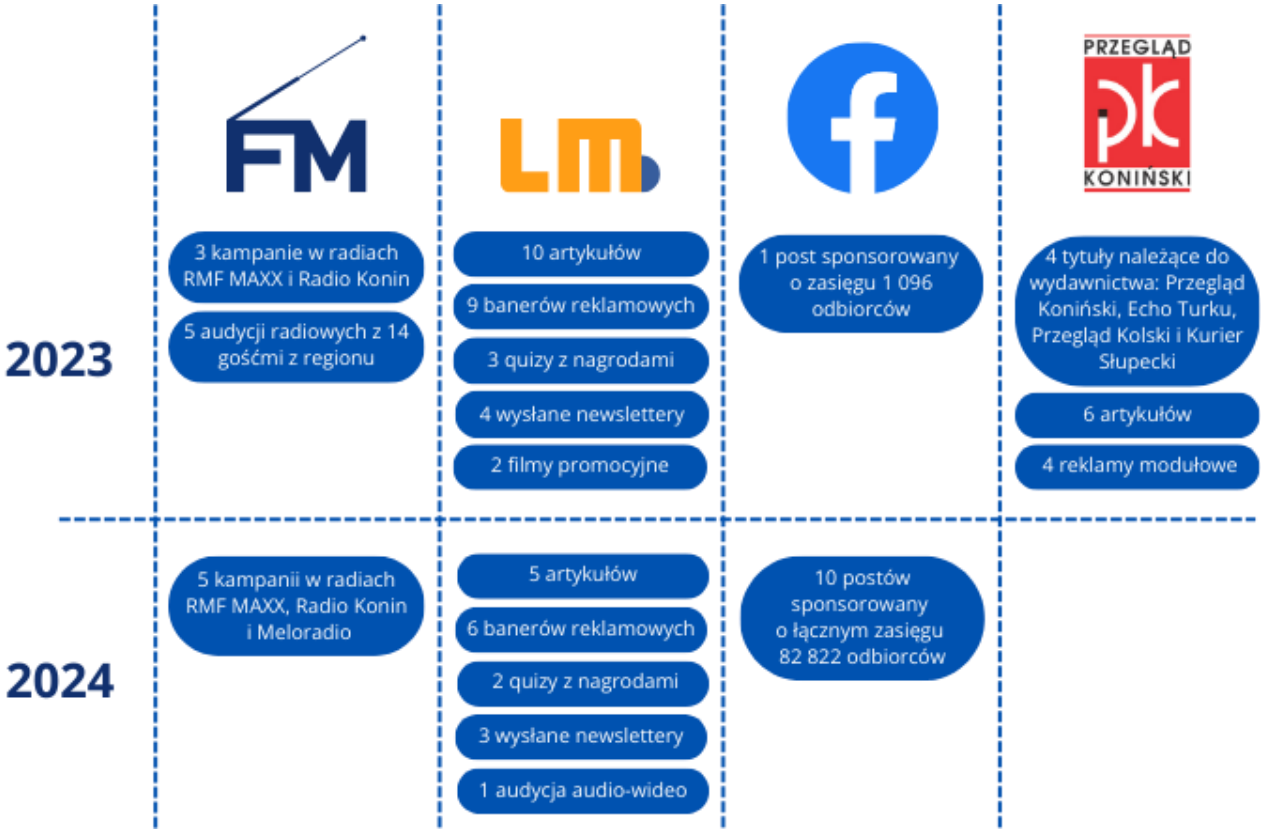

Źródło: opracowanie własne

ARR, w celu dotarcia z informacjami do jak największej liczby mieszkańców Wielkopolski Wschodniej, na bieżąco przekazywała lokalnym mediom informacje na temat naborów wniosków o dofinansowanie czy ważnych wydarzeń związanych ze sprawiedliwą transformacją (poprzez konferencje prasowe, kontakt telefoniczny, wysyłanie informacji prasowych). Były one chętnie wykorzystywane przez dziennikarzy, o czym świadczą m.in. pojawiające się bezpłatne artykuły w prasie i na portalach internetowych, przeprowadzane wywiady dla lokalnych stacji radiowych i telewizyjnych, koncentrujące się na zagadnieniach powiązanych z procesem transformacji i wydatkowaniem środków FST w Wielkopolsce Wschodniej.

Kluczowe znaczenie dla osób/podmiotów zainteresowanych pozyskaniem wsparcia z FST miały **szkolenia dla potencjalnych beneficjentów**, które były organizowane przez ARR (we współpracy z IZ FEW) w związku z naborami ogłaszanymi w trybie konkurencyjnym. Stanowiły one nie tylko cenne

źródło informacji na temat kryteriów oceny projektów, dokumentacji konkursowej, obowiązków informacyjno-promocyjnych spoczywających na beneficjencie, ale też dostarczały praktycznych wskazówek w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie i późniejszej realizacji projektu oraz pozwalały rozwiać pojawiające się wśród potencjalnych beneficjentów wątpliwości dotyczące organizowanego naboru. Od momentu uruchomienia środków FST w Wielkopolsce w grudniu 2022 r. ARR przeprowadziła (stan na koniec lipca 2024 r.) **15 szkoleń** dla potencjalnych beneficjentów wsparcia z FST (5 stacjonarnych oraz 10 on-line), **w których uczestniczyły łącznie 624 osoby**. Największe zainteresowanie odnotowano w przypadku szkolenia dotyczącego naborów skierowanych do przedsiębiorstw – dotyczących wsparcia inwestycji MŚP (Działanie 10.2 FEW).

Szerzenie wiedzy o Wielkopolsce Wschodniej, działaniach transformacyjnych jej obszaru oraz funduszach UE przeznaczonych na ten cel odbywało się też podczas **wydarzeń** organizowanych przez ARR lub tych, w których przedstawiciele ARR uczestniczyli gościnnie. Szczególne znaczenie miał aktywny **udział w konferencjach i spotkaniach** (w charakterze prelegentów), **warsztatach** oraz **wizytach studyjnych**, który pozwalał dotrzeć do szerokiego grona osób – mieszkańców Wielkopolski Wschodniej, ale i społeczności spoza tego obszaru. ARR wykazywała bardzo dużą aktywność w tym zakresie, dążąc przy tym do promocji marki *Wielkopolska Dolina Energii* i kształtowania w świadomości społeczeństwa nowego wizerunku Wielkopolski Wschodniej. Wśród wydarzeń, w których aktywnie uczestniczyli (w okresie grudzień 2022 r. – lipiec 2024 r.) przedstawiciele ARR wskazać można zarówno wydarzenia zagraniczne (patrz podrozdział 4.2), jak i krajowe – m.in.:

- konferencja informująca o programie regionalnym *Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027* (Poznań);
- konferencja *Rola środków wsparcia MŚP w sprawiedliwej transformacji* (Łódź);
- konferencje w Koninie: (1) *Droga do zatrudnienia po węglu,* (2) *Wspieramy Wielkopolskę,* (3) *Finansowanie innowacyjnych projektów przedsiębiorstw – nowa perspektywa unijna, nowe możliwości*;
- *Młodzieżowa debata o transformacji energetycznej w Koninie* (Konin).

Mówiąc o wydarzeniach związanych ze sprawiedliwą transformacją warto wspomnieć o zorganizowanej przez ARR w maju 2023 r. **konferencji inaugurującej wdrażanie FST w Wielkopolsce Wschodniej**. Stanowiła ona doskonałą okazję do wymiany wiedzy i omówienia kluczowych dla sprawiedliwej transformacji tematów, w tym wyzwań związanych z zarządzaniem tym procesem oraz planów dotyczących wdrażania FST w Wielkopolsce Wschodniej. Łącznie w konferencji uczestniczyło 195 osób, w tym przedstawiciele KE, ministerstw, innych polskich i zagranicznych regionów węglowych, samorządów lokalnych i regionalnych, organizacji pozarządowych, nauki i biznesu (w tym IOB).

Wśród innych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych związanych ze sprawiedliwą transformacją i wdrażaniem FST, które dotychczas realizowano w ARR, wymienić można:

- przeprowadzenie 3-miesięcznej **reklamy outdoor'owej – kampanii billboardowej** w miastach Wielkopolski Wschodniej (w Koninie, Kole, Słupcy i Turku) promującej FST;
- organizację **cyklu szkoleń „Fundusze Unijne bez tajemnic"** – spotkań informacyjnych w gminach Wielkopolski Wschodniej na temat procesu sprawiedliwej transformacji, w tym wsparcia z FST;
- uruchomienie **Punktu Informacyjnego Sprawiedliwej Transformacji**, w którym potencjalni beneficjenci mogli uzyskać informacje na temat wsparcia dostępnego w ramach FEW, w szczególności z FST. Punkt Informacyjny w ramach swojej działalności organizował w gminach Wielkopolski Wschodniej **Mobilne Punkty Informacyjne**, w których mieszkańcy mogli spotkać się z konsultantką Funduszy Europejskich. Obecnie zadania z tego zakresu realizowane są przez Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Koninie (PIFE), prowadzony również przez ARR.

Przydatne linki:

Artykuły sponsorowane na portalu Wielkopolski Wschodniej *LM.pl*	• https://www.lm.pl/aktualnosci/energetyczna-rewolucja-dofinansowanie-na-termomodernizacje-50-mln-czeka • https://www.lm.pl/aktualnosci/doradcy-klimatyczni-we-wdrazaniu-strategii-na-rzecz-neutralnosci-klimatycznej-wielkopolski-wschodniej-oraz-w-procesie-sprawiedliwej-transformacji • https://www.lm.pl/aktualnosci/wielkopolska-wschodnia-na-arenie-europejskiej-lider-wsrod-regionow-weglowych • https://www.lm.pl/aktualnosci/transformacja-z-akademia • https://www.lm.pl/aktualnosci/sprawiedliwa-transformacja-oczami-mieszkancow-wielkopolski-wschodniej • https://www.lm.pl/aktualnosci/ekomobilnosc-w-subregionie-koninskim-projekt-na-miare-xxi-wieku • https://www.lm.pl/aktualnosci/wsparcie-zmiany-spolecznej-w-wielkopolsce-wschodniej • https://www.lm.pl/aktualnosci/przemiana-wielkopolski-wschodniej-inwestycje-w-ksztalcenie-zawodowe • https://www.lm.pl/aktualnosci/ruszaja-projekty-parasolowe-na-oze • https://www.lm.pl/aktualnosci/transformacja-z-unijnym-wsparciem-co-czeka-wielkopolske-wschodnia-w-2024-roku • https://www.lm.pl/aktualnosci/goz-transformacja-juz-nie-wybor-a-koniecznosc-zobacz-jak-zdobyc-dofinansowanie-dla-twojej-firmy • https://www.lm.pl/aktualnosci/unijne-dotacje-dla-samorzadow-sprawdz-aktualna-oferte-funduszu-na-rzecz-sprawiedliwej-transformacji • https://www.lm.pl/aktualnosci/transformacja-z-ludzka-twarza-droga-do-zatrudnienia-po-weglu • https://www.lm.pl/aktualnosci/transformacja-firm-z-wielkopolski-wschodniej-staje-sie-faktem-jak-pozyskac-na-ten-cel-dofinansowanie • https://www.lm.pl/aktualnosci/dotacje-na-badanie-i-rozwoj-b-r-wielkopolska-wschodnia-wzmacnia-potencjal-innowacyjny-przedsiebiorstw
Quizy	• https://www.lm.pl/quizy/odkryj-swiat-funduszu-na-rzecz-sprawiedliwej-transformacji • https://www.lm.pl/quizy/szczelniej-znaczy-oszczedniej-sprawdz-swoja-wiedze-o-termomodernizacji • https://www.lm.pl/quizy/odkryj-potencjal-zielonej-energii-rozwiaz-quiz-o-oze • https://www.lm.pl/quizy/zaglebie-wiedzy-gorniczej-rozwiaz-quiz • https://www.lm.pl/quizy/daj-sie-wkrecic-w-goz-transformacje-sprawdz-co-juz-wiesz

4.2. Aktywność ARR jako IP na arenie międzynarodowej, w tym współpraca międzynarodowa w ramach wdrażania FST

Aktywność ARR, pełniejącej rolę IP FEW, związana z procesem sprawiedliwej transformacji i wdrażaniem FST w Wielkopolsce Wschodniej nie ogranicza się wyłącznie do działań w środowisku lokalnym, regionalnym i krajowym, lecz wykracza poza granice Polski. Przedstawiciele ARR aktywnie uczestniczą w pracach grup roboczych, w inicjatywach i wydarzeniach zagranicznych związanych z ww. zagadnieniami oraz włączają się w realizację wizyt studyjnych służących wymianie wiedzy i doświadczeń.

Wśród wydarzeń, w których aktywnie uczestniczyli pracownicy ARR wymienić należy cyklicznie odbywające się konferencje **Platformy Sprawiedliwej Transformacji** w Brukseli. Zadaniem Platformy jest wspieranie krajów i regionów UE w procesie przejścia od gospodarki opartej na węglu i przemyśle ciężkim do gospodarki opartej na nowych kierunkach rozwoju bazujących na innowacjach i dostępnych potencjałach, w tym poprzez zapewnienie możliwości wymiany doświadczeń i wiedzy między specjalistami z zakresu sprawiedliwej transformacji i wdrażania FST. Wartym uwagi jest także udział w corocznym wydarzeniu poświęconym polityce regionalnej i miejskiej, tj. w **Europejskim Tygodniu Regionów i Miast** w Brukseli, który jest wartościową platformą komunikacji i tworzenia sieci kontaktów, skupiającą regiony i miasta z całej Europy, w tym ich przedstawicieli politycznych, urzędników, ekspertów i pracowników naukowych. Dostarcza ono wielu użytecznych informacji (w tym od instytucji UE) dla profesjonalnego zarządzania funduszami unijnymi (m.in. związanych z transformacją energetyczną i dążeniem do neutralności klimatycznej). Wśród innych zagranicznych wydarzeń, stwarzających możliwość wymiany doświadczeń i nawiązywania sieci współpracy w zakresie sprawiedliwej transformacji, w których uczestniczyli przedstawiciele ARR, wymienić można m.in. *Coroczny Dialog Polityczny 2024. Inicjatywa dla regionów węglowych przechodzących transformację* (Velenje, Słowenia), *Konferencję inauguracyjną Europejskiego Obserwatorium Neutralności Klimatycznej*, *Szczyt i Wystawę Energetyczną w Lizbonie* czy *Powering Past Coal High Level Dialogue*.

Pracownicy ARR brali też aktywny **udział w pracach grup roboczych**, np. Grupy Roboczej ds. Strategii Horyzontalnej Interesariuszy Platformy Sprawiedliwej Transformacji, **inicjatywach KE**, m.in. JTPeers Exchange, a także uczestniczyli w spotkaniach i współpracowali z przedstawicielami KE (np. z DG REGIO).

ARR często jest również **organizatorem spotkań i wizyt studyjnych zagranicznych delegacji**, które stanowią cenne źródło inspiracji, są doskonałą okazją do poznania sytuacji regionów węglowych z innych krajów, wymiany wiedzy, doświadczeń i pomysłów związanych z procesem sprawiedliwej transformacji, a także do nawiązania współpracy w tym zakresie. Wśród zorganizowanych dotychczas wydarzeń wymienić można m.in. spotkanie z konsulem Generalnym Republiki Federalnej Niemiec oraz wizyty studyjne przedstawicieli z: (1) Brandenburgii w Niemczech, (2) regionu Chungcheongnam-do w Korei Południowej, (3) Doliny Jiu (region Hunedoara) w Rumunii, (4) regionu Alentejo Litoral w Portugalii, czy wizytę studyjną dziennikarzy zagranicznych z France24. Ponadto w ramach współpracy międzynarodowej pracownicy ARR brali udział w zagranicznych wizytach studyjnych, m.in. w Łużycach (Niemcy).

Ważnym elementem dotychczas podejmowanej przez ARR współpracy międzynarodowej były ponadto **inicjatywy**, takie jak:

- przygotowanie przez ARR apelu wystosowanego do KE i Parlamentu Europejskiego, podpisanego przez przedstawicieli 17 regionów węglowych z 7 krajów UE, dotyczącego wydłużenia okresu wydatkowania środków z FST pochodzących z Instrumentu UE na rzecz Odbudowy do 2029 r.;
- podpisanie przez przedstawicieli 21 regionów węglowych (w tym Wielkopolskę Wschodnią) deklaracji dotyczącej stanowiska w zakresie programowania kolejnej perspektywy finansowej UE (zgodnie z jej zapisami *w polityce Unii Europejskiej i w ramach finansowania po 2027 r. należy kontynuować silne wsparcie dla europejskich regionów węglowych*).

V. PODSUMOWANIE

Sprawiedliwa transformacja Wielkopolski Wschodniej jest procesem, który już trwa, a wraz z nim następuje systematyczne wydatkowanie środków z FST wspierających jego realizację. Wzrasta liczba przeprowadzonych naborów wniosków o dofinansowanie, a w konsekwencji rośnie liczba zakwalifikowanych do wsparcia projektów i kwota zaangażowanych w ich realizację funduszy UE. Według stanu na koniec lipca 2024 r., w ramach Priorytetu 10 FEW, zorganizowano łącznie 24 nabory wniosków, na które alokowano aż 1,1 mld zł środków z FST, a w ramach zakończonych naborów wybrano do dofinansowania 117 projektów, na realizację których planuje się przeznaczyć 422,7 mln zł z FST.

Tempo wdrażania FST wyróżnia Wielkopolskę Wschodnią na tle innych regionów węglowych w Polsce. Biorąc pod uwagę pulę środków przeznaczonych na rozstrzygnięte i trwające nabory wniosków oraz na nabory planowane do uruchomienia jeszcze w 2024 r. (łącznie ok. 1,2 mld zł, tj. 277 mln euro), **stopień wykorzystania alokacji FST w Wielkopolsce wynosi obecnie 69,5%**, co jest najlepszym wynikiem wśród regionów w Polsce objętych wsparciem FST (kolejne miejsca zajmują województwa dolnośląskie – 56% oraz śląskie – 54%[6]).

Osiągnięcie jeszcze wyższego poziomu wykorzystania alokacji FST jest jednak dużym wyzwaniem. Obserwowane ograniczone zainteresowanie potencjalnych beneficjentów pozyskaniem środków na realizację niektórych typów przedsięwzięć – wynikające także z problemów zapewnienia wymaganego wkładu własnego oraz z konieczności dokonywania priorytetyzacji zadań (np. samorządy, wobec dużej liczby ogłaszanych w ramach FST naborów, muszą podejmować decyzje, które projekty są dla nich najważniejsze), sprawia bowiem, że alokacja przewidziana na realizację niektórych naborów nie jest w pełni wykorzystywana. W połączeniu ze względnie długim okresem oceny wniosków, wydłużającym się czasem podpisywania umów z beneficjentami i dużym prawdopodobieństwem niezrealizowania części projektów strategicznych, niesie to ze sobą duże ryzyko opóźnień jeśli chodzi o osiągnięcie odpowiednich poziomów zakontraktowania środków (podpisania umów) czy certyfikacji (ostatecznego rozliczenia projektów), które w konsekwencji może doprowadzić do sytuacji, w której niewykorzystane fundusze będzie trzeba zwrócić. Aby do tego nie doszło konieczne jest bieżące monitorowanie procesu wdrażania FST w Wielkopolsce Wschodniej, pozwalające zidentyfikować pojawiające się trudności i zagrożenia oraz zastosować odpowiednie środki zaradcze. Kluczowe jest przy tym wykorzystywanie w kolejnych latach obecnej perspektywy UE 2021-2027 dotychczasowych doświadczeń z wdrażania FST (zarówno własnych, jak i innych regionów węglowych), dzięki którym wydatkowanie środków unijnych stanie się bardziej skuteczne, efektywne i sprawne.

[6] dane Ministerstwa Finansów i Polityki Regionalnej.

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPU 3

I. WIELKOPOLSKA WSCHODNIA – PODSTAWOWE INFORMACJE 4

II. NAJWAŻNIEJSZE DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCESEM SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI W WIELKOPOLSCE WSCHODNIEJ 6

III. FST W WIELKOPOLSCE WSCHODNIEJ 9

3.1. FST w Wielkopolsce Wschodniej – informacje ogólne 9

3.2. System wdrażania FST w województwie wielkopolskim 11

3.2.1. System instytucjonalny 11

3.2.2. Komitet Monitorujący FEW oraz Podkomitet ds. Wielkopolski Wschodniej 11

3.3. Stan wdrażania FST w Wielkopolsce Wschodniej 13

3.3.1. Kryteria wyboru projektów 13

3.3.2. Nabory wniosków o dofinansowanie projektów 15

3.4. Projekty strategiczne – przedsięwzięcia o znaczeniu strategicznym (FST) 25

3.5. Przykłady projektów wspieranych ze środków FST w ramach FEW 26

3.5.1. Projekty strategiczne 26

3.5.2. Inne projekty 30

3.6. Wnioski i spostrzeżenia z wdrażania FST w Wielkopolsce Wschodniej 33

IV. DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSZĄCA WDRAŻANIU FST W WIELKOPOLSCE WSCHODNIEJ 35

4.1. Działalność informacyjno-promocyjna związana ze sprawiedliwą transformacją i wdrażaniem FST w Wielkopolsce Wschodniej 35

4.2. Aktywność ARR jako IP na arenie międzynarodowej, w tym współpraca międzynarodowa w ramach wdrażania FST 39

V. PODSUMOWANIE 40

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Wielkopolski Wschodniej na tle Unii Europejskiej, Polski i województwa wielkopolskiego oraz jej struktura administracyjna 4
Ryc. 2. Struktura środków FST dostępnych w ramach Priorytetu 10 FEW według działań FEW 10
Ryc. 3. Alokacja środków FST na dotychczas zorganizowane w ramach Priorytetu 10 FEW nabory wniosków o dofinansowanie według działań FEW – stan na koniec lipca 2024 r. 15
Ryc. 4. Aktywność samorządów gminnych z Wielkopolski Wschodniej w aplikowaniu o wsparcie z FST (w ramach Działania 10.6 FEW) na realizację projektów parasolowych z zakresu OZE 19
Ryc. 5. Struktura liczby wniosków wybranych do dofinansowania oraz przyznanej na ich realizację kwoty wsparcia z FST według działań FEW – stan na koniec lipca 2024 r. 22
Ryc. 6. Liczba wniosków wybranych do dofinansowania w ramach Priorytetu 10 FEW, ich wartość oraz kwota przyznanego na ich realizację dofinansowania ogółem i według działań FEW – stan na koniec lipca 2024 r. 23
Ryc. 7. Liczba podpisanych w ramach Priorytetu 10 FEW umów o dofinansowanie, wartość objętych nimi projektów oraz kwota przyznanego na ich realizację dofinansowania ogółem i według działań FEW – stan na koniec lipca 2024 r. 23
Ryc. 8. Alokacja z FST na planowane w najbliższych miesiącach nabory wniosków o dofinansowanie w ramach Priorytetu 10 FEW – stan na koniec lipca 2024 r. 24
Ryc. 9. Wizualizacja węzła przesiadkowego przy dworcu PKP w Koninie 29
Ryc. 10. Projekt zagospodarowania terenu zajezdni autobusowej w Koninie 30
Ryc. 11. Budynki objęte zakresem projektu Konin – kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej 32
Ryc. 12. Informacje na temat (płatnych) kampanii reklamowych zrealizowanych przez ARR w latach 2023 i 2024 – stan na koniec lipca 2024 r. 36

SPIS TABEL

Tab. 1. Liczba ludności (stan na koniec 2023 r.) oraz powierzchnia Wielkopolski Wschodniej według powiatów 5
Tab. 2. Struktura alokacji FST dostępnej w ramach FEW według priorytetów i działań FEW 10
Tab. 3. Stan przygotowania kryteriów wyboru projektów w ramach Priorytetu 10 FEW – stan na koniec lipca 2024 r. 13
Tab. 4. Typy projektów wspieranych w ramach Priorytetu 10 FEW, dla których wypracowano kryteria wyboru projektów (przyjęte przez KM FEW) – stan na koniec lipca 2024 r. 13
Tab. 5. Harmonogram dotychczas zorganizowanych w ramach Priorytetu 10 FEW naborów wniosków o dofinansowanie – stan na koniec lipca 2024 r. 16
Tab. 6. Alokacja środków FST na dotychczas zorganizowane w ramach Priorytetu 10 FEW nabory wniosków o dofinansowanie – stan na koniec lipca 2024 r. 18
Tab. 7. Wyniki dotychczas przeprowadzonych w ramach Priorytetu 10 FEW naborów wniosków o dofinansowanie – stan na koniec lipca 2024 r. 20
Tab. 8. Informacje o planowanych w najbliższych miesiącach naborach wniosków o dofinansowanie w ramach Priorytetu 10 FEW – stan na koniec lipca 2024 r. 24
Tab. 9. Projekty strategiczne FST w Wielkopolsce Wschodniej 25